

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

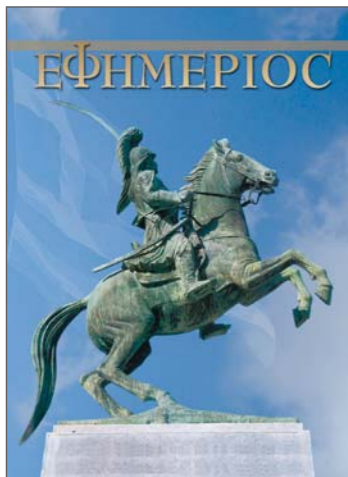
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺν τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασιῶν 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Ὁ Μάρτιος εἶναι μῆνας φορτισμένος με ἐθνικὲς μνήμες, πού ὅσο κι ἂν θέλουν μερικοὶ νὰ ξεπεράσουν ἢ νὰ μειώσουν «καὶ λίθοι κεκράζονται» γιὰ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς θυσίες ἐκείνων πού δὲν εἶχαν ἄλλη ἐπιλογή ἀπὸ τὸ «ἐλευθερία ἢ θάνατος». Τὸ ἄγαλμα τοῦ ἔφιππου Γέρου τοῦ Μοριά, τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, τοποθετημένο πάνω στὸ βᾶθρο, μέσα στὸ ὅποιο φυλάσσονται τὰ ὀστά του, ἐποπτεύει τὴν πλατεία Ἀρεῶς στὴν πρωτεύουσα τοῦ Μοριά, τὴν Τρίπολη, ἐκεῖ πού κάποτε ἦταν τὸ Σερᾶγι καὶ τὰ μπουντρούμια ὅπου εἶχαν κλειστεῖ οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀνατριχιάζεις ἀκούγοντας, θαρρεῖς, τὰ λόγια του πρὸς τοὺς νέους στὴν Πύκα: «Πρέπει νὰ φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴ στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπιῶσαμε τὰ ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστewς κι ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος. Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλᾶνε μίᾳ θρησκείᾳ!»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Τὸ ἐνοριακὸ ἔργο στὶς πόλεις Μ.Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Ὀυσιώδης χώρος Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 6
Ἐκκλησία καὶ ἐποποιία 40-44 Παν. Α. Ἀγγελοπούλου	σελ. 7
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 8-13
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιὰ τὴν Σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ν. Δρατσέλλα	σελ. 14-15
Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνότητα στὸ Ζάππειο	σελ. 16-17
Τὸ πῶ μικρὸ βιβλίον τοῦ κόσμου Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριάδη	σελ. 16
Ἀναγεννημένοι Χριστιανοὶ Ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντίνου	σελ. 18-19
Χρήση νεροῦ καὶ υγεία Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα	σελ. 19
Ὁ κατηχητής, παιδαγωγὸς καὶ πατέρας γιὰ τοὺς νέους Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου	σελ. 20-21
«Ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον» Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 22-23
Θρησκεία τῆς ποσότητος ἢ τῆς ποιότητος Ἀρχιμ. Χρυσ. Χρυσοπούλου	σελ. 24-25
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 26-27
Μακρυνὲς μνήμες τοῦ χθὲς... π. Κων/νου Καλλιανού	σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Εἶσαι διπλὰ Πατέρας: εἶσαι φυσικὸς πατέρας τῶν παιδιῶν σου καὶ πνευματικὸς πατέρας τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας σου. «Πατέρα» σὲ ὀνομάζουν τὰ «ἔκγονά σου», «Πάτερ» σὲ προσφωνοῦν οἱ ἐνοριῖτες σου.

Ἡ φυσικὴ πατρότητα τοῦ ἐγγάμου Ἱερέα ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Ὁ ἱερέας πατέρας καλεῖται νὰ φροντίζει τόσο γιὰ τὰ φυσικὰ παιδιά του ὅσο καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα τῆς ἐνορίας του.

Τὰ παιδιά τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας ἔχουν, κατ' ἀρχάς, τὸ προνόμιο ὄχι μόνον νὰ βλέπουν τὸ πρόσωπο τοῦ Ἱερέα Πατέρα τους, ἀλλὰ καὶ νὰ συνοικοῦν καὶ νὰ συναναστρέφονται με τὸν λειτουργὸ τῆς θεϊκῆς Χάρης. Στὸ κοινὸ τραπέζι τῆς «κατ' οἶκον» Ἐκκλησίας τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας, τὰ παιδιά ἀποκοτοῦν τὶς πρῶτες ἐμπειρίες γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς εὐχαριστιακὲς συνάξεις τῆς Ἐνορίας, γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, τὸ κοινὸ τραπέζι τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας παραπέμπει στὸ εὐχαριστιακὸ Τραπέζι τῆς ἐνοριακῆς οἰκογένειας (πρβλ. «Κύκλω τῆς τραπέζης σου, ὡς στελέχη βλέπων τὰ ἔκγονά σου, Χαῖρε, εὐφραίνου, προσάγων ταῦτα τῷ Χριστῷ, Ποιμενάρχα», Ἀναβαθμοί, Ἦχος Βαρύς).

Ἐξ ἄλλου, τὰ φυσικὰ παιδιά τοῦ Ἱερέα συνιστοῦν μιὰ πρώτη ὁμάδα, γιὰ τὴν πιλοτικὴ ἐφαρμογὴ προγραμμάτων καὶ μεθόδων ἀγωγῆς τοῦ συνόλου τῆς

νεολαίας τῆς Ἐνορίας. Ὁ Ἱερεὺς, στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν του, βλέπει τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς ἐνορίας του καὶ ἰδίως τῶν νέων. Ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτή, ὁ ἐγγαμος Ἱερεὺς ἔχει περισσότερες ἐλπίδες νὰ ὀργανώσει καὶ νὰ διευθύνει ἕνα ἐπιτυχημένο ποιμαντικὸ ἔργο γιὰ τὰ παιδιά ὄλων τῶν ἡλικιῶν τῆς Ἐνορίας του.

Ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια, ἐπίσης, λειτουργεῖ, ὡς βιωματικὸ φυτώριον καὶ ἐργαστήριον καλλιέργειας καὶ ἀνάπτυξης νέων στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ ἀγόρια, ἔχοντας ὡς πρότυπο τὸν Ἱερέα-Πατέρα τους, διαπαιδαγωγοῦνται κατὰ ἕνα φυσικὸν τρόπο νὰ τὸν διαδεχθοῦν στὴν ἱερατικὴ του κλήση. Καὶ τὰ κορίτσια, ἔχοντας ὡς πρότυπο τὴν Πρεσβυτέρα-Μητέρα τους, ἀποκοτοῦν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτὲς πρεσβυτέρες. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ, ἡ ἱερατικὴ φλόγα τῆς οἰκογένειας μεταδίδεται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ – εὐλογημένη διαδοχὴ τοῦ ἱερατικοῦ χαρίσματος, πού παρατηρεῖται συχνά, στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τῆς Χώρας μας.

Ἐὰν ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἐγγαμοὶ Ἱερεῖς ἀντιμετώπιζαν σωστὰ καὶ με ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὴν ἱερατικὴ οἰκογένεια καὶ ἰδιαίτερα τὰ παιδιά τους, τότε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ εἶχε ποτὲ πρόβλημα ἀνανέωσης τοῦ ἐγγάμου κλήρου τῆς.

Μὲ πολλὲς εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Τὸ μεγαλύτερο ἴσως πρόβλημα τῶν ἐνοριῶν, πὸν ὑφίστανται καὶ λειτουργοῦν στὰ πλαίσια τῶν σύγχρονων μεγαλουπόλεων, εἶναι ἡ πολυανθρωπία, καὶ ἡ συνακόλουθη ἔλλειψη προσωπικῆς ἐπαφῆς καὶ σχέσης μεταξύ τῶν μελῶν τῆς, τόσο τῶν κληρικῶν, ὅσο καὶ τῶν λαϊκῶν. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δεξύνεται κάποτε τόσο, ὥστε νὰ κινδυνεύει νὰ ἀκυρώσει τὴν ἴδια τὴν ὑπόσταση τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου, πὸν στηρίζεται σὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν προσωπικὴ σχέση τοῦ πιστοῦ μὲ τὸν συνάνθρωπο καὶ τὸν ἄλλο ἐνορίτη πιστό, δι' αὐτοῦ δὲ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸν ἰδρυτὴ καὶ ἀρχηγὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Κι ὅμως, συχνὰ τὸ συστηματικὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῶν καλῶν ἐφημερίων ξεπερνᾷ τὸ πρόβλημα αὐτό, καὶ κάνει τὶς ἐνορίες ζωντανὰ λατρευτικά, κοινωνικά καὶ ἐκκλησιαστικά κῦττα-

ντος χώρου, ἐσωτερικὸς ἐξοπλισμὸς καὶ ἐξωραϊσμὸς, εἶναι οἱ κύριοι ἄξονες τοῦ κτηριακοῦ προγράμματος τῆς ἐνορίας, πὸν προχωρεῖ διαρκῶς, παρὰ τὰ κάθε εἶδους ἀναμενόμενα πρακτικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα.

Παραλλήλως ἔχει ὀργανωθεῖ καὶ τὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς ἐνορίας: κατηχητικά σχολεῖα, κηρύγματα, πλήρως ἀπαρτισμένη λειτουργικὴ ζωὴ, συσσίτια ἀπόρων καὶ μέριμνα γιὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες, ἐξομολόγηση καὶ προσκυνηματικὲς ἐκδρομὲς ἀποτελοῦν τοὺς κύριους ἄξονες τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς διακονίας. Κυρίως ὅμως, εἶναι ἡ προσωπικὴ σχέση τῶν ἐφημερίων μὲ κάθε ἐνεργὸ μέλος τῆς ἐνορίας, πὸν καλλιεργεῖται καὶ μὲ μιὰ σειρὰ ἐκδηλώσεων καὶ προσκυνηματικῶν ἐκδρομῶν, σὲ ἐβδομαδιαία σχεδὸν βάση, πὸν δίνει λύση στὸ φλέγον ζήτημα τῶν διαπροσωπικῶν ἐπαφῶν μέσα στὴν ἐνορία, γιὰ τὸ ὁποῖο καὶ ὁ λόγος ἐδῶ.

Μέσα στὸ πολυδαίδαλο ἀστικὸ πλαίσιο, οἱ δραστήριοι ἐφημέριοι ἀναζητοῦν καὶ βρίσκουν νέους τρόπους γιὰ νὰ διοχετεύουν τὰ συναισθήματα, τὶς ποιμαντικὲς τους ἀγωνίες καὶ τὸ ἔργο τους. Αὐτὴ εἶναι ἡ περίπτωση τῆς ἐνορίας τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ τοῦ π. Ἀποστόλου. Ἡ ἐξοικείωση μὲ τοὺς ἐνορίτες, μὲ τὸν ἔμπειρο ποιμαντικὸ χειρισμὸ τῆς, ὁδηγεῖ σὲ αὐξηση τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς

ἐν Χριστῷ ἀγάπης μεταξύ ποιμένων καὶ ποιμνίου. Ξεπερνώντας τὰ ἀπρόσωπα ἀστικά πρότυπα, οἱ ἐνορίτες τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας δὲν ἐκκλησιάζονται ἀπλῶς, οὔτε τελοῦν μόνο τὰ λατρευτικά τους καθήκοντα στὸ ναό. Ἐχουν ὀξύτατη τὴν αἴσθηση τοῦ συνανήκειν, τὴν συνειδηση τῆς συμμετοχῆς στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, χωρὶς νὰ χάνεται τίποτε ἀπὸ τὴν εὐταξία καὶ τὴν εὐκοσμία τῶν ἀκολουθιῶν, χωρὶς ἀκόμη νὰ λείπουν καὶ οἱ –αὐστηρὲς ἐνίοτε– πατρικὲς ὑποδείξεις πὸν ὁ ἐφημέριος, ὡς πνευματικὸς πατέρας, ὀφείλει νὰ κάνει στὰ κατὰ πνεῦμα παιδιὰ του.

Ἀσφαλῶς ἡ περίπτωση τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας Νέας Ζωῆς δὲν εἶναι μοναδική, καθὼς νέα, μορφωμένοι καὶ μὲ φόβο Θεοῦ ἐφημέριοι στελεχώνουν ἤδη πολλὲς μεγάλες ἐνορίες τῶν πολύβουων ἀστικῶν μας κέντρων. Εἶναι ὅμως ἐνδεικτικὴ γιὰ τὶς νέες κατευθύνσεις τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου στὶς πόλεις μας, σύμφωνα μὲ τὸ σχῆμα πὸν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προσδιόριζαν μὲ τὴν παροιμιακὴ φράση «ἐξ ὄνου τὸν λέοντα». Εἶναι μία καλὴ περίπτωση, πὸν δίνει ἀφορμὴ γιὰ τὴν διατύπωση σχετικῶν σκέψεων

καὶ συμπερασμάτων, τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ βοηθήσουν καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἐφημερίους ἀντιστοίχων ἐνοριῶν στὸ δύσκολο ποιμαντικὸ τους ἔργο μέσα στὴν ἐνορία.

Ὁ κυριακάτικος ἐκκλησιασμὸς στὴν Ἁγία Ἀναστασία εἶναι μοναδικὴ θρησκευτικὴ ἐμπειρία γιὰ ὅλους. Αὐτὸ πρακτικὰ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν προθυμία μὲ τὴν ὁποία οἱ ἐνορίτες προσφέρουν γιὰ τὸν ἐξωραϊσμὸ καὶ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ ναοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι πρόσφατα ὁ Παντοκράτορας τοῦ τρουλλοῦ ἀγιογραφήθηκε μὲ προσφορὰ μιᾶς κυρίας, πὸν ἔγινε ἀμέσως μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση ἀγρυπνίας, ἡ ὁποία τελεῖται μὲ τὴν ἀφορμὴ τῆς ἐπετείου τῶν ἐγκαυιῶν τοῦ ναοῦ. Καὶ τὸ κυριότερο, ἡ δωρήτρια δὲν εἶναι κἂν ἐνορίτισσα,

θέλγεται ὅμως ἀπὸ τὴν ὠραία πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ παρακολουθεῖ συχνὰ τὶς λειτουργικὲς συνάξεις τοῦ ναοῦ.

Στὴν Ἁγία Ἀναστασία ὁ π. Ἀπόστολος καὶ οἱ συνεφημέριοι του καλλιεργοῦν συνειδητὰ καὶ συστηματικὰ τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Εὐχόμεστε τὸ ἴδιο νὰ συμβεῖ σὲ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς μεγάλες καὶ μικρὲς ἐνορίες –σὲ πάμπολλες ἤδη συμβαίνει– ὥστε ἡ ἐνορία νὰ εἶναι πραγματικὰ τὸ σκάφος τῆς σωτηρίας, πὸν μὲ κυβερνήτη τὸν Χριστὸ θὰ μᾶς ὀδηγεῖ «εἰς λιμένας εὐδίας τῆς σωτηρίας», ἀφοῦ σωτηρία καὶ γνήσια πνευματικὴ ζωὴ ὑπάρχει ἀποκλειστικά καὶ μόνο μέσα στὴν Ἐκκλησία.

Τὸ ἐνοριακὸ ἔργο στὶς πόλεις

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Ἄναπληρωτῆς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

ρα. Ἐχῶ πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα τῆς ἐνορίας τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας, πὸν ἀνήκει στὴν Ἱερά Μητρόπολη Περιστερίου, καὶ βρίσκεται στὸν λόφο ἀξιωματικῶν τῆς Νέας Ζωῆς, ὅπου καὶ ἐκκλησιάζομαι τὰ τελευταῖα τέσσερα, σχεδόν, χρόνια. Ἐκεῖ ὁ ἱερατικὸς προϊστάμενος, αἰδεσιμολογιώτατος π. Ἀπόστολος Καμπουρόπουλος, μαζί μὲ τοὺς συνεφημερίους του π. Δημήτριο Παπαγεωργίου καὶ π. Λάμπρο Τσάκαλο, ἔχουν δημιουργήσει ἕνα μοναδικὸ ἔργο, πὸν μῆνα τὸ μῆνα ἀποδίδει τοὺς γλυκοὺς πνευματικὸς του καρπούς, μὲ τὶς εὐλογίες πάντοτε καὶ τὴν πνευματικὴ ἐπίβλεψη τοῦ Σεβ. Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου.

Ἡ Ἁγία Ἀναστασία ἀνήκει στὶς ἐνορίες ἐκεῖνες πὸν δημιουργήθηκαν ἐκ τοῦ μηδενός, ἀπὸ τοὺς πρώτους πρόχειρους ναοὺς, χάρις στὴν ἀφοσίωση καὶ τὴν ἀγάπη τῶν ἐνοριτῶν, μὲ τὴν καθοδήγηση ἄξιων ἱερέων, ὅπως, ἐν προκειμένῳ, ὁ ἀείμνηστος ἱερομόναχος π. Ἰωακείμ. Ὁ π. Ἀπόστολος συνέχισε ἐπάξια τὸ ἔργο τοῦ προκατόχου του, καὶ σήμερα ἡ ἐνορία διαθέτει ναὸ περίλαμπρο, τοῦ ὁποῖου μάλιστα προχωρεῖ ἐντυπωσιακὴ ἢ ἀγιογράφηση. Ἐπενδύσεις μὲ πέτρα, διαμόρφωση τοῦ περιβάλλο-

Παναγία μου,

Σὺ πὸν τέτοιο μῆνα ἐνωπίστηκες ὅ,τι
πιὸ ὄμορφο ἄκουσε ποτέ γυναῖκα ἀπὸ
τότε πὸν πλάστηκαν οἱ ἄνθρωποι,

Σὺ πὸν εἶδες ὅ,τι πιὸ τραγικὸ ἀντίκρισε
ποτέ μάνα, τὸ Γιό Σου σταυρωμένο γιὰ
τὶς ἀμαρτίες τοῦ κόσμου ὀλόκληρου,

Σὺ πὸν αἰῶνες τώρα ἀφουγκράζεσαι
τοὺς πόνους καὶ τὰ βάσανα μανάδων καὶ
μανάδων καὶ μεσιτεύεις στὸν Ἰησοῦ γιὰ
παρηγοριὰ καὶ σωτηρία

Πρέσβευε καὶ τούτη τὴ χρονιά, Πανα-
γία μου Παρθένα, ν ἀκούσουν οἱ μανάδες
τοῦ κόσμου πὼς τέλειωσαν ὅλοι οἱ πόλε-
μοι, πὼς στέρησαν τὰ ποτάμια αἷμα πὸν
χύνονται στὴ γῆ γιὰ ἄνομα συμφέροντα,
Πὼς τέλειωσαν οἱ καραβιές τὰ ναρκω-
τικά πὸν κάνουν τὰ ὄνειρα νὰ σήπονται,

πὼς διαλύθηκαν τὰ νέφη ἀπὸ τὴ μόλυνση, πὼς δὲν θὰ πνιγοῦν, νύχτες τρικυ-
μισμένες, ἄλλων μανάδων τὰ παιδιὰ ἀναζητώντας μία θέση στὸ φῶς τοῦ ἡλι-
ου σὲ κάποια φιλόξενη ἀκτή,

Πὼς δὲν θὰ πεινάει παιδί, πὼς δὲν θὰ κοιτάζει κανένα φωτισμένους βιτρίνες
μὲ λαχτάρα καὶ ἀπελπισία, πὼς μάνα ἄλλη δὲν θὰ θρηνήσει μπροστὰ σὲ
μνήμα πὸν χάσκει ἀνοιχτό.

Δὲν ἀκοῦς, Παναγία μου κάθε μέρα, παρὰ μονάχα τὸν θρῆνο καὶ τὴν ἀγωνία
μανάδων καὶ μανάδων τοῦ κόσμου γιὰ τὸ μέλλον του τὸ ἴδιο, τὰ παιδιὰ μας.

Σὺ, πὸν τέτοιο μῆνα, Βαγγελίστρα μου, τὸ πιὸ γλυκὸ μῆνυμα ἄκουσες, μεσί-
τεψε καὶ γιὰ τὶς ἄλλες μάνες. Περίσσειψε ἢ ἀπανθρωπιά....

Ε.

Σέ μια εποχή που έχουμε «μπερδέψει τὰ ζύγια» (τὰ κριτήρια τῆς ζωῆς) εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ μπερδεύουμε καὶ τὸ στόχο μας. Καὶ τότε πελαγοδρομοῦμε. Ἡ, ὅπως λέει παραστατικά ἡ ποιήτρια (Κικὴ Δημουλά): «Νοικιάζουμε τὸν κόσμο, γιὰ νὰ κάνουμε τὸ γύρο τῆς βάρκας»!... Καὶ οἱ «ἐκπτώσεις» αὐτοῦ τοῦ εἶδους, πού δὲν ἔχουν τέλος, συμπαρασύρουν κάθε πτυχή πνευματικότητας. Ἄφοῦ, μαζί με τὸν πήχυ, κατεβαίνει καὶ ἡ ἀξία τῆς ὑπαρξῆς. Καὶ εἶναι νὰ γελάει κανεὶς καὶ νὰ κλαίει μαζί.

* * *

Συνέβη πρὶν τέσσερα χρόνια σέ ἔκθεση νέων εἰκαστικῶν καλλιτεχνῶν στὴν Μπολόνια. (Ἡ περιγραφή τοῦ γεγονότος ἀπὸ τὴν Corriere dela Sera):

Ἐπιμελητὴς τοῦ εἰκαστικοῦ κέντρου πού φιλοξενοῦσε τὴν ἔκθεση, γιὰ νὰ εἰρωνευτεῖ κάποιες ἐπιλογές τῶν ὑπευθύνων τῆς, ἄφησε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα τοῦ διπλανοῦ στὶς αἰθουσες μικροῦ δωματίου, ὅπου οἱ μπογιατζήδες ἄφηναν τοὺς τενεκέδες μετὰ τὶς μπογιές, τὶς βουρτσές καὶ τὰ λοιπὰ σὺνεργά τους, μετὰ τὰ ὁποῖα ἔκαναν ἐπισκευές καὶ προετοιμασίες στὸν ἐκθεσιακὸ χῶρο. Στὴν εἴσοδο τοῦ μικροῦ αὐτοῦ δωματίου ὁ ἐπιμελητὴς-πειραχτήρι τοποθέτησε ταμπελίτσα, πανομοιότυπη μετὰ ἐκεῖνες πού συνόδευαν τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα, στὴν ὁποία ἀνέγραψε τὸ ὄνομα φανταστικοῦ καλλιτέχνη καὶ τὴ φράση: «Οὐσιώδης χῶρος».

Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ περιηγήθηκε τὴν ἔκθεση καὶ ἀπένευε τελικὰ τὸ βραβεῖο στὴ σύνθεση μετὰ τὸν τίτλο «Οὐσιώδης χῶρος», μετὰ τὸ σκε-

πτικὸ ὅτι: «τὸ ἔργο ἀνιχνεύει ἀδιερεύνητες πτυχές τοῦ εἰκαστικοῦ χωροχρόνου» (!).

* * *

Δὲν μᾶς πολυκαίει ἂν τελικὰ «τὰ ὄρια τῆς τέχνης καὶ τῆς πραγματικότητας εἶναι ἀσαφῆ καὶ δυσδιάκριτα», ὅπως εἶπαν κάποιοι τότε. Οὔτε πόσο ἀνοιχτομάτηδες εἶναι οἱ ἐκάστοτε κριτές. Μᾶς ἀνησυχεῖ ὅμως πολὺ ἡ κατευθυνόμενη –συνήθως– προβολὴ (καὶ βράβευση!) στρεβλωμένων ἀληθειῶν. Πού διατρανώνεται ἀπὸ τὰ ΜΜΕ· καὶ –ὄλα μαζί– παίρνουν τὴ μορφὴ πειθαναγκασμοῦ καὶ πνευματικῆς βαρβαρότητας.

Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερη ἀπάτη τοῦ Διαβόλου. Νὰ παρουσιάζει κίβδηλους «οὐσιώδεις χῶρους», μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Ἄφοῦ πρῶτα ναρκώσει καὶ κοιμήσει καρδιές καὶ συνειδήσεις, πού ἡ κύρια ἀποστολὴ τους δὲν εἶναι νὰ βραβεύουν παρωδίες, ἀλλὰ ἡ νήψη, ἡ πνευματικὴ νηφαλιότητα.

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Δὲν χρειάζομαστε τίς οὐτοπίες. Μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ οὐσία τῆς ζωῆς, ἡ ἀνθρωπιά καὶ ἡ ἀρετὴ. Γιατί –τελικὰ– «γίνεσαι καὶ τείνεις πρὸς ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο ἐστιάζεις τὴν ὑπαρξή σου». Καὶ ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ εἶναι... ἠλιοκεντρικὴ. Ὅπως ὁ ἥλιανθος στρέφεται πάντα πρὸς τὸν ἥλιο, ἔτσι καὶ κάθε ἀνθρώπος στρέφεται –πρέπει νὰ στρέφεται– στὸ Νοητὸ Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης, στὸν Χριστό. Τότε παίρνουν ὄλα τὴν ἀξία τους. Καὶ βραβεύονται ἀπὸ τὸν Κύριο μετὰ τὸ «Βραβεῖον τῆς Ἄνω Κλήσεως» (Φιλιπ. 3,14).

Ἄν ἀγωνιοῦμε καὶ σερνόμαστε πίσω ἀπὸ ψευτοβραβεύσεις καὶ κολακείες, θὰ ζοῦμε μὴ ἀνάπηρη καὶ κουτσουρεμένη «πραγματικότητα»: θὰ ἡδονιζόμαστε μετὰ τὰ ἐγκώμια, θὰ ση-νόμαστε στὰ κανάλια, θὰ καμαρώνουμε μετὰ τὰ ἀφιερωθέντα –πιθανὸν– ὀκτάστηλα, κ.ο.κ. Καὶ θὰ φαντάζουμε «Κάποιοι». Χωρὶς ὅμως δυνατότητα νὰ προσφέρουμε τίποτα τὸ οὐσιαστικὸ. Οὔτε στοὺς ἄλλους. Οὔτε –φεῦ– στὸν ἑαυτό μας. Ἄφοῦ ὁ «οὐσιώδης χῶρος» τῆς ψυχῆς μας θὰ ἔχει καταστήσει σκουπιδариὸ καὶ ἀκαταστασία.

Εἶναι ἀδήριτη ἀνάγκη, ὁ οὐσιώδης χῶρος τοῦ καθενὸς νὰ παραμένει καθαρὸς καὶ –ὅσο γίνεται– πιὸ γεμάτος μετὰ τὸ ἄρωμα τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Νὰ μυρίζει λιβάνι καὶ ἰδρώτα ἐναρέτων προσπαθειῶν.

Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι τόσο ρευστά· καὶ παραπαίου. Αὐτὸ ὅμως, ἀντέχει ἀπαρασάλευτο. Καὶ περνάει, μετὰ διαβατήριό τὸ ἔλεος τοῦ Χριστοῦ, καὶ στὴν Αἰωνιότητα.

Ἐκκλησία καὶ ἐποποιεῖα '40-'44 (Α')

Παναγιώτου Ἀργ. Ἀγγελοπούλου, Μ.Θ.

Μόλις ἐκδηλώθηκε ἡ φασιστικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς Πατρίδος μας, ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία παντοτρόπως ἐνίσχυσε τὸν ἐμπερίστατο –ἀλλὰ ἀποφασισμένο νὰ προασπίσει τὴν ἐλευθερία τῆς Πατρίδος μέχρις ἐσχάτων– ἐλληνικὸ λαὸ καὶ ἰ. κλῆρο, μετὰ Ἐγκυκλίους (ὑπ' ἀριθμ. 310 τῆς 28ης Ὀκτ. 1940, 328 τῆς 24ης Ἰαν. 1941 κ.ἄ.), Διαγγέλματα, ἐράνους, διάθεση τῶν τιμαλφῶν τῆς κ.λπ., μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα τοῦ Διαγγέλματος (28.10.1940) τοῦ «πολυάθλου ἀγωνιστοῦ τῶν ἐθνικῶν δικαίων» Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου (1938-1941, † 1949): «[...] Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ ὄπλα τὰ ἱερά καὶ πέποιθεν ὅτι τὰ τέκνα τῆς πατρίδος εὐπειθοῦν εἰς τὸ κέλευσμα Αὐτῆς καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ σπεύσουν ἐν μίᾳ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τιμῆς καὶ θὰ συνεχίσουν, οὕτω, τὴν ἀπ' αἰῶνων πολλῶν ἀδιάκοπον σειρὰν τῶν τιμῶν καὶ ἐνδόξων ἀγῶνων καὶ θὰ προτιμήσουν τὸν ὠραῖον θάνατον ἀπὸ τὴν ἀσχημὸν ζωὴν τῆς δουλείας». (Βλ. σχετικὰ Κων. Μπόνη, «Χρυσάνθος. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν», Ἐκκλησία ΜΖ' (1970), 543. Πλείονα βλ. ἐν Ἰω. Χατζηφώτη, Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας (Ἐθνικὴ-πολιτιστικὴ-κοινωνικὴ), Ἐκδ.: Γραφεῖον Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1988. Θεοκλήτου Στράγκα, Ἀρχιμ., Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἱστορία ἐκ πηγῶν ἀψευδῶν 1817-1967, τ. Δ', Ἀθήνα 1972, σελ. 2326-2327. Πρβλ. καὶ Σοφ. Δημητρακοπούλου, «Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὸν πόλεμο 1940-1941», ἐν Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος στὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο, ἐκδ.: Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, Δημ.: ἀρ. 8, Ἀθήνα 1998, τ. Β', σελ. 152 κ. ἐξ.). Στὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπόκειται τὸ ἀκόλουθο ἔγγραφο τοῦ Διοικητοῦ τοῦ 33ου Συντάγματος Πεζικοῦ Σχου Ἀθ. Γριβέα, διὰ τοῦ ὁποῖο ἐπαινεῖται ὁ πατριωτισμὸς καὶ ὁ ἐνθεὸς ζῆλος τοῦ ἱεροκήρυκος Χρυσοστόμου Δεληγιαννοπούλου (μετὰ ταῦτα Μητροπολίτου Ἀργολίδος Χρυσοστόμου Β' (1965-1985), περὶ τοῦ ὁποῖο περὶ σσότερα στὸ ἐπόμενο τεῦχος) γιὰ τὴν προάσπιση τῶν ἱερῶν καὶ ὀσίων τῆς φυλῆς μας:

«33ον Συν/μα Πεζικοῦ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ Ἡμερησίας Διαταγῆς Συν/τος τῆς 12.4.41.

Τὸν Στρατιωτικὸν Ἱερέα τοῦ Συν/τος Ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Δεληγιαννόπουλον τοῦ Ἰωάννου ἐκ Ζακύνθου, ἐφεδρον Ὑπολοχαγόν.

Προτείνω

Διὰ τὸν Πολεμικὸν Σταυρὸν Γ' τάξεως, διότι:

1) Ὡς στρατιωτικὸς Ἱερεὺς τοῦ Συν/τος ἐπεδείξατο ἀτομικὸν ἥρωισμόν, θάρρος, ψυχραιμίαν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον ἀγόμενος μέχρι τῶν πρώτων γραμμῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μάχης, ἐμψυχῶν οὕτω διὰ τοῦ παραδείγματός του τοὺς πάντας.

2) Διότι διὰ συχνῶν ἐπισκέψεων του πρὸς τὰ τάγματα καὶ λόχους τοῦ α' Κλιμακίου, συχνῶν καὶ ἐμπνευσμένων κηρυγμάτων καὶ διδασκαλιῶν του, ἠθους καὶ παραδείγματός του, ἐξύψωσεν τὸ φρόνημα τῶν ὀπλιτῶν καὶ Ἀξιωματικῶν του, ὡς καὶ τὴν πίστιν ἐπὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἱεροῦ μας ἀγῶνος καὶ ἐπὶ τὴν τελικὴν νίκην.

3) Διότι δι' ἀνελλιπῶν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ σπηλαιῶν λειτουργιῶν καὶ Ἱεροτελεστιῶν διετήρει ἀμείωτον τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ ἐνεστάλαξεν τὸ βάλαμον τῆς παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν γενναίων μαχητῶν, στοιχεῖα ἀπαραίτητα εἰς τὰ ἄξενά καὶ ἀπόκρημα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας.

4) Διότι κατ' ὀρθωσεν νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν κηρυγμάτων του τὴν αὐθόρμητον προσέλευσιν πρὸς ἐξομολόγησιν ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Συν/τος καταστήσας κοινωνοὺς ἀπαντας τοὺς ἀξιωματικούς, καὶ ὀπλίτας τῶν ἀχράντων Μυστηρίων.

5) Διότι κατέστη ὁ παρήγορος ἄγγελος ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Συν/τος ἐπισύρας τὸν γενικὸν θαυμασμόν καὶ ἐκτίμησιν, τούτων τῶν πράξεων του ὑπερβαίνουσῶν κατὰ πολὺ τὰ ὄρια τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καθήκοντος.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Συν/τος
Ἀθανάσιος Μιχ. Γριβέας, Σχης Πεζικοῦ»

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η «'Αλεξανδρούπολη» τής 'Αφρικής

Πέντε μήνες μετά την τελευταία ενημέρωση που άφορούσε στην τέλεση του αγιασμού θεμελίωσης, τὰ νέα για τὴν πορεία τῶν ἔργων ἀνέγερσης τοῦ σχολικοῦ κτιρίου στὴν κωμόπολη Κιπούσι, τῆς περιοχῆς Λουμπουμπάσι τοῦ Κονγκό τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικής, εἶναι ιδιαίτερα ἐνθαρρυντικά καὶ ἔρχονται σὲ μία ἐβδομάδα ἢ ὅποια, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀφιερωμένη στὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή. Παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες, πού τὸ τελευταῖο διάστημα προκύπτουν ἀπὸ τὶς συνεχεῖς βροχές, οἱ ἐργασίες προχωροῦν μὲ ἱκανοποιητικούς ρυθμούς, ὅπως φαίνεται καὶ στὶς φωτογραφίες πού ἀπέστειλε ὁ Ἱεραπόστολος Μοναχὸς Κύριλλος. Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν κάλυψη τῆς ἀνάγκης τῶν Χριστιανῶν τῆς περιοχῆς, χρονολογεῖται ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ 2006, ὅταν εἶχε ἐπισκεφθεῖ τὴν περιοχὴ τοῦ Ἑβρου ὁ ἱεραπόστολος στὴν Ἀφρική καὶ μεταξύ ἄλλων ἔθεσε τὸ αἶτημα στὸν Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο. Τὸ συνολικὸ κόστος ἀνέγερσης τοῦ σχολείου δὲν ξεπερνᾷ τὰ 35.000 εὐρώ καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη δυσκοφία στὶς 12 Μαρτίου 2006 στοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Μητροπόλεως συγκεντρώθηκε τὸ ποσὸ τῶν 22.000 εὐρώ καὶ μὲ τὴν διαρκὴ παρακολούθηση τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν

γίνεται τμηματικὰ ἢ ἀποστολὴ τῶν χρημάτων πού ἀπαιτοῦνται. «Ἡ ἐνημέρωση ἀπὸ τὸ μακρινὸ Κονγκό, μᾶς προκαλεῖ αἰσθήματα ἱκανοποίησης καὶ μᾶς δίνει διπλὴ χαρὰ, ἀφοῦ σὲ μία ἐβδομάδα ἀφιερωμένη στὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, ἔχουμε τὴν οὐσιαστικὴ ἐπιβράβευση τῶν προσπαθειῶν καὶ τὴν πρωτοβουλία τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας», σημείωσε ὁ Μητροπολίτης κ. Ἄνθιμος, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ ἐκφράσει τὶς εὐχαριστίες του πρὸς τοὺς πιστοὺς, τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς Ἐπαρχίας του γιὰ τὴν ἀνταπόκριση πού δείχνουν σὲ κάθε κάλεσμα πού ὑπῆρξε μέχρι σήμερα. Νὰ ὑπευθυμίσουμε ὅτι τὸ ἑλληνορθόδοξο στὴν καρδιὰ τῆς Ἀφρικής σχολεῖο θὰ φέρει τὸ ὄνομα «'Αλεξανδρούπολη».

Ποιμαντικὲς ἐκδηλώσεις στὴν Ἱ. Μ. Γλυφάδας

Στὴν αἴθουσα τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Παντελεήμονος Ἀσκληπιείου Νοσοκομείου Βούλας ἡ Ἱ. Μητρόπολη ὀργάνωσε τιμητικὴ ἐκδήλωση εὐχαριστίας πρὸς τοὺς Κληρικούς τῆς, στὴν ὁποία δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὸν Σεβ. κ. Παῦλο νὰ ἐκφράσει τὶς θερμὲς εὐχαριστίες στοὺς Κληρικούς (Ἀγάμους καὶ Ἐγγάμους, μαζί μὲ τὶς Πρεσβυτέρες - Διακόνισσές τους) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, γιὰ τὶς ἄοκνες προσπάθειες, πού καταβάλλουν γιὰ καλύτερη διαποίμανση τοῦ πιστοῦ Λαοῦ τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρει-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ας. Στὴ συνέχεια παρατέθηκε δείπνο, πού ετοίμασε ἡ ὁμάδα Ἀγάπης Ἐθελοντριῶν τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ ἡ ὁποία παρουσίασε ἐπίκαιρο ἑορταστικὸ πρόγραμμα μὲ τραγούδια, ποιήματα κ.λπ. Στὶς 30.01.07 ἡ Ἱ. Μητρόπολη διοργάνωσε, γιὰ τέταρτη συνεχῆ χρονιά, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Πνευματικὴ Σύναξη, γιὰ τοὺς Ἐκπαιδευτικούς τῆς περιφέρειας τῆς. Τὸ θέμα τῆς ἦταν: «Ἀντι-κοινωνικὲς Ἐκδηλώσεις τῶν Μαθητῶν στὸ Σχολεῖο καὶ Καταλήψεις. Αἷτια καὶ θεραπευτικὲς προτάσεις, σύμφωνα μὲ τὴν διδασκα-

λία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν». Ἐλαβαν μέρος πολλοὶ Ἐκπαιδευτικοὶ πού παρακολούθησαν τὶς ὀλιγόλεπτες εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Ἱ. Μαρκαντώνη, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, Ἀλ. Καρυώτογλου, Δρ. Θεολογίας καὶ ἐπισκέπτου Καθηγητοῦ στοῦ Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Ἀρχοντοῦλας Εὐαγγέλου, Ὑποδιευθύντριας τοῦ 1ου Γεν. Λυκείου Βούλας, Ν. Χριστοδούλου, Ἐκπαιδευτικοῦ Δ.Ε. καὶ τῶν Μαθητῶν τοῦ 2ου Γεν. Λυκείου Γλυφάδας, Ἡ. Γραμματικὰκη καὶ Ἄ. Πολιτόπουλου.

Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Ἱ. Μ. Φθιώτιδος

ἐπισήμους γιὰ τὴν παρουσία τους, κήρυξε τὴν ἑναρξὴ τοῦ Συνεδρίου τοιζώντας τὸν σκοπὸ του, πού εἶναι ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἐνότητος τῶν ἱερῶν ὀλοκλήρου τῆς Μητροπόλεως καὶ ἡ συνεχῆς ἐνημέρωσή τους σὲ ἐπίκαιρα θέματα, ἐπειδὴ οἱ καιροὶ πού ζοῦμε ἔχουν ἀπρόοπτα καὶ συνεχῶς εὐρισκόμαστε σὲ νέες ἐξελίξεις. Στὴ συνέχεια ἔγιναν εἰσηγήσεις ἀπὸ τοὺς α) Ἀρχιμ. Ραφαὴλ Γρίβα, Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως μὲ θέμα: «Ἡ σημασία τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου», β) τὸν Ἀρχιμ. Χριστοφόρο Κολοκυθᾶ, Γεν. Ἀρχ. Ἐπίτροπο μὲ θέμα: «Τὸ θμῖαμα στὴ Θεία Λατρεία» καὶ γ) τὸν Πρωτ. Σταῦρο Βάιο μὲ θέμα: «Ἡ προετοιμασία τοῦ ἱερέως γιὰ τὴ Θεία Λειτουργία». Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσηγήσει ἀκολούθησε ἐποικοδομητικὸς διάλογος. Στὸ τέλος ὁ Σεβασμιώτατος ἀνακεφαλαίωσε καὶ τόνισε τὸ καθῆκον καὶ τὴν εὐθύνη ὄλων γιὰ τὴν τήρηση τοῦ τελεουργικοῦ καὶ τυπικοῦ κατὰ τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες ὥστε οἱ συμμετέχοντες νὰ ὠφελοῦνται πνευματικῶς καὶ νὰ ἀγιάζονται. Στὴ συνέχεια οἱ ἱερεῖς ἐπισκέφθηκαν τὴν Ἱ. Μ. Ἁγίων Ἀναργύρων Ἀταλάντης, ὅπου προσκύνησαν τὰ ἅγια Λείψανα καὶ τὴ θαυματουργὴ εἰκόνα τῶν ἁγίων. Κατόπιν στοῦ Ἀρχονταρῖκι τῆς Μονῆς προσφέρθηκε κέρασμα ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα.

Στὴν Ἀταλάντη πραγματοποιήθηκε στὶς 15.02.07 τὸ 25ο Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Τοῦ Συνεδρίου προηγήθηκε Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίων Θεοδώρων. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβ. κ. Νικόλαος ἀναφέρθηκε στοὺς ἑορταζομένους ἁγίους, ἀπόστολο Ὀνήσιμο καὶ ὄσιο Ἄνθιμο τὸν ἐν Χίῳ. Μετὰ τὸ πρωινὸ πού προσέφερε τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιο στὴν αἴθουσα τοῦ Δήμου Ἀταλάντης, ἔλαβε χώρα τὸ Συνέδριο, τὸ ὁποῖο ἄρχισε μὲ χαρῆς τοῦ Ἀντινομάρχου κ. Ἱ. Θωμαΐδη καὶ τοῦ Δημάρχου Ἀταλάντης κ. Γ. Σκαμπερόπουλου. Ἀκολούθως ὁ Σεβ., ἀφοῦ εὐχαρίστησε τοὺς

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Θεολογικό Συνέδριο Ι. Μ. Ήλειας

Με απόλυτη επιτυχία διεξήχθη και φέτος το ετήσιο Θεολογικό Συνέδριο της Ι. Μ. Ήλειας σέ Πύργο και Άμαλιάδα και έλαβαν μέρος Ίερείς, Καθηγητές Πανεπιστημίου, Θεολόγοι, Φιλολόγοι, Ίατροι και άλλοι Έπιστήμονες της περιοχής, αλλά και πέραν αυτής, με θέμα: «*Η Γυναίκα στην Όρθοδοξη Εκκλησία*». Κατά την Α' Συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Αγίας Φιλοθέης στον Πύργο, έγιναν δύο εισηγήσεις: ή α' από την κ. Βελ. Παπαδοπούλου-Σιδέρη, Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών, με θέμα: «*Η θέσις της γυναίκας στην Π. Διαθήκη*» και ή β' από τον κ. Στ. Χατζησταματίου, Λέκτορα της ίδιας Σχολής, με θέμα: «*Η χριστιανική γυναίκα στο Έλληνορωμαϊκό περιβάλλον*» και έπακολούθησε γόνιμη συζήτηση επί των δύο Εισηγήσεων. Έπακολούθησε Δείπνον στο Ίδρυμα για όλους τους Συνέδρους και το Απόδειπνον. Την Κυριακή, μετά τον έκκλησιασμό στον Ί. Ν. Άγ. Γεωργίου Άμαλιάδος, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου, ό όποίος και μίλησε έπικαίρως, ακολουθήσε ή β' Συνεδρία στην Άμαλιάδα στην «Θεία Οικοδομή», κατά την όποία πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις. Η α' από τον κ. Κων. Μπελέζο, Έπ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών, με θέμα: «*Η θέσις της γυναίκας εις τα 4 Εύαγγέλια*», ή β' από την κ. Γ. Τσούλου-Χάρδα, Θεολόγου, πρώην Έπ. Συνεργάτιδος της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών, με θέμα: «*Από τη γυ-*

ναίκα της πτώσεως στην γυναίκα της δημιουργίας» και ή γ' από την κ. Άλεξ. Παλάντζα, δ. Θ. και Έπιστημονικής Συνεργάτιδας της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών, με θέμα: «*Ο θεσμός των Διακομισσών στην αρχέγονη Εκκλησία*». Έπακολούθησε γόνιμη συζήτηση επί των εισηγήσεων και διατυπώθηκαν συμπεράσματα. Με την εύκαιρία να σημειωθεί ότι σέ 6.799.191,48 € άνήλθαν τα έξοδα της Ι. Μ. Ήλειας, που δαπανήθηκαν για το κοινωνικό της έργο το παρελθόν έτος 2006, εκτός των δαπανών του Έθνικού Ίδρύματος Νεότητας για την Λειτουργία των δύο Μαθητικών Έστιών Αγίας Φιλοθέης Πύργου, για την όποία το Έθνικό Ίδρυμα Νεότητας δαπάνησε 628.352,81 € και Άποστόλου Παύλου Φραγκαβίλλας Άμαλιάδος, για την όποία δαπάνησε 311.110,62 €. Τα έξοδα αυτά καλύφθηκαν από τις πολλές δωρεές των πιστών, από τα έσοδα από ακίνητα των Ίδρυμάτων και της Ί. Μητροπόλεως, από Νοσήλεια του ΟΓΑ, του ΙΚΑ και του Υπουργείου Πρόνοιας, καθώς και από δωρεές και έπιχορηγήσεις των Ί. Ναών και των Ί. Μονών της Μητροπόλεως μας. Εις τα άνω ποσά δέν περιλαμβάνονται αι εις είδος μεγάλες προσφορές των χριστιανών μας σέ λάδι, κρέας, τοματοπολτό και άλλα τρόφιμα, κηπευτικά, φρούτα, καθώς και αι δωρεάν χορηγήσεις ζυμαρικών, ρυζιού και τυριού της Ευρωπαϊκής Ένώσεως.

Τό Λαύριο τίμησε τους Τρεις Ίεράρχες

Η Ί. Μ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, με την μέριμνα του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ί. Ν. Άγ. Άποστόλου Άνδρέα Λαυρίου, διοργάνωσε φέτος, στο Λαύριο τριήμερο έορταστικών

έκδηλώσεων προς τιμή των Τριών Ίεραρχών. Τόν Σεβ. Μητροπολίτη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαο έξεπροσώπησε όλο το τριήμερο ό Ίεροκήρυκας της Άρχιερατικής Περιφε-

ρείας Λαυρεωτικής και Γραμματέας της Ειδικής Συνοδικής Έπιτροπής Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων της Εκκλησίας της Ελλάδος, Άρχιμ. κ. Νεκτάριος Παρασκευάκος. Οι έορταστικές εκδηλώσεις ξεκίνησαν στις 28.01.07 με άγιασμό και την έναρξη της «Έκθέσεως Χριστιανικού Βιβλίου», που λειτούργησε στην αίθουσα Έκδηλώσεων του Παλαιού Μηχανουργείου Λαυρίου καθώς επίσης και με την παρουσίαση, από τον Σύλλογο Ποντίων Λαυρίου, παραδοσιακών χορών του Πόντου. Στις 29.01.07 τελέστηκε ό Μ. Έσπερινός των Άγ. Τριών Ίεραρχών στον Ί. Ν. Άγ. Άνδρέα Λαυρίου και στη συνέχεια ακολουθήσε έορταστική έκδήλωση στην αίθουσα Έκδηλώσεων του Παλαιού Μηχανουργείου Λαυρίου, ή όποία περιελάμβανε: 1) την όμιλία του Έπ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Άθ. Γλάρου με θέμα: «*Οι Τρεις Ίεράρχες ως συλλογικό πρότυπο*

άγωγής», 2) την παρουσίαση ελληνικών τραγουδιών από την πολυμελή «Παιδική Χορωδία Λαυρίου», υπό τη διεύθυνση του Έκπαιδευτικού κ. Θ. Κωνσταντόπουλου και με τη συνοδεία Πιάνου από την κ. Ίουλία Τζανετουλάκου, και 3) την παρουσίαση ελληνικών τραγουδιών από τους έμπειρους και καταξιωμένους Λαυριώτες μουσικούς Σαλβατόρε Μπέτσι και Γιώργο Άρμενιάκο από το μουσικό σχήμα του «Μελωδείου». Η κορύφωση και το πέρας των έκδηλώσεων έγινε την Τρίτη 30 Ίανουαρίου 2007, ήμέρα έορτής των Τριών Ίεραρχών, κατά την όποία τελέστηκε ό Όρθρος και ή Θ. Λειτουργία στον Ί. Ν. Άγ. Άνδρέα Λαυρίου. Μαθητές, νηπιαγωγοί, δάσκαλοι και καθηγητές όλων των Σχολείων της πόλεως του Λαυρίου παρακολούθησαν με κατάνυξη την θεία Λειτουργία. Στη συνέχεια παρατέθηκε γεύμα προς τιμήν έκατόν εκπαιδευτικών της πόλης του Λαυρίου. Κατά τη διάρκεια του γεύματος κόπηκε και ή πρωτοχρονιάτικη πίτα των Σχολείων της Λαυρεωτικής. Το γεύμα τίμησαν με την παρουσία τους ό Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Σ. Παπασταυρόπουλος, ό Δήμαρχος Λαυρεωτικής κ. Δ. Λουκάς, ό όποίος προέρχεται από τον χώρο της εκπαίδευσης και πρόσφερε δύο χρήσιμα έπισημονικά βιβλία στους εκπαιδευτικούς και ό Έπ. Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Κυριάκος Σταυριανός, ως εκπρόσωπος της Πανεπιστημιακής κοινότητας.

Τιμητική διάκριση στον Προϊστάμενο του Ί. Ν. Άγ. Έλευθερίου Κ. Άχαρνών

Μεταξύ των Κληρικών στους όποιους άπονεμήθηκε κατά την έφετινή έορτή του Ίεροϋ Φωτίου, με άπόφαση της Ίερας Συνόδου, ή τιμητική διάκριση του Χρυσού Σταυρού του Παρασήμου του Άποστόλου Παύλου της Εκκλησίας της Ελλάδος για τις ύπηρεσίες που προσέφεραν ως εύλαβέστατοι Λειτουργοί της Πίστεώς μας, ήταν και ό Αιδεσιμολ. Πρωτ. κ. Κωνσταντίνος Παναγιωτόπουλος, Έφημέριος του Ί. Ν. Άγ.

Έλευθερίου όδοϋ Άχαρνών. Ένα τεράστιο Ποιμαντικό, Φιλανθρωπικό και Κοινωνικό έργο έπιτελείται στην Ένορία αυτή έδώ και πάρα πολλά χρόνια, με ένέργειες που πολλές φορές ξεπερνούν τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες της Ένορίας και έξικνείται και ως αυτά τα σύνορα της πατρίδας μας. Έτσι με μακροχρόνιους και έπίπονους άγώνες και ένέργειες της Εκκλησίας κτίστηκαν σχολεία, άπαλλοτριώθηκαν

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

έκτάσεις για τη δημιουργία πάρκων, πλατειών, αθλητικού γηπέδου, ανοίχθηκαν και ασφαλτοστρώθηκαν δρόμοι, κατασκευάστηκαν αποχετευτικά έργα, λειτουργούν από την Ένορία Σχολές Άγιογραφίας, Παραδοσιακών Χορών, Πληροφορικής, Λέσχης Φιλίας του Δήμου

Αθηναίων, Παιδότοποι, Σπίτι Γαλήνης, όπου σιτίζονται καθημερινά περισσότερα από 30 άπορα πρόσωπα, ενισχύονται μαθητικά συμβούλια για έορτές και εκδρομές, φυλακισμένοι και αναρίθμητοι άνθρωποι, που έχουν κάθε είδους ανάγκη. Παράλληλα, πέρα από τα σύνορα της Ένορίας έγιναν ενέργειες για απαλλοτριώσεις εκτάσεων για κοινωφελείς σκοπούς, ανακαινίσεις μοναστικών και εκκλησιαστικών κτιρίων, ανεγέρσεις και ανακαινίσεις ναών στις Ί. Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως, Μεγάρων και Σαλαμίνας, και Φλωρίνης. Ο χώρος δεν έπαρκει να αναφερθούν αναλυτικά όλες οι δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί από την Ένορία του Αγίου Ελευθερίου. Μεγάλη επιτυχία είναι και η άριστη σχέση με τους νέους της και η ελεύθερη πρόσβαση στα σχολεία της περιοχής, γεγονός που επιτυγχάνεται με τη διακριτικότητα και την πνευματικότητα των κληρικών της Ένορίας. Άρκει να ειπωθεί, πως έχουν ως τώρα γραφεί δύο βιβλία με τη δραστηριότητα αυτή. Ευχόμαστε να γραφούν και άλλα πολλά, που σημαίνει ότι το έργο της Ένορίας θα πολλαπλασιάζεται καθημερινά.

Κέντρο Ημέρας Χρονίων Νευρολογικών Νοσημάτων «Ο Άγιος Λουκάς» στο Πνευματικό Κέντρο της Ί. Μ. Βεροίας και Ναούσης

Στις 6.2.07 ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Πνευματικό Κέντρο της Ί. Μ. Βεροίας, το Κέντρο Ημέρας Χρονίων Νευρολογικών Νοσημάτων «Ο Άγιος Λουκάς», Επίσκοπος Συμφερουπόλεως ο Ίατρος. Πρόκειται για μία πρωτοβουλία, στον τομέα Υγείας, της Ίερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας, σε συνεργασία με την Έλληνική Έταιρεία Ποιότητας Ζωής των Χρονίως Νευρολογικῶς Πασχόντων, καθώς και της Α' Νευρολογικής Κλινικής του Α.Π.Θ. και Ίατρους του Ίατρικού Συλλόγου Ήμαθίας και θα παρέχει υποστήριξη σε ασθενείς και το συγγενικό τους περιβάλλον στα χρόνια νευρολογικά νοσήματα όπως νόσος Άλτσχάιμερ και άλλες μορφές Άνοιας, πολλαπλή σκλήρυνση, μυοπάθειες, έπιληψία, χρόνιες πολυνευροπάθειες κ.ά. Η φωτογραφία του Αγίου είναι σπάνια.

Έκοιμήθη ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας κυρός Χρυσόστομος

Έκοιμήθη την 1η Μαρτίου 2007 ο Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κυρός Χρυσόστομος, πλήρης ημερών, σε ηλικία 89 ετών. Η εξέοδος Άκολουθία τελέστηκε το Σάββατο 3 Μαρτίου, στον Ί. Καθεδρικό Ναό Υπαπαντής του Χριστού Καλαμάτας παρουσία του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου, πολλών Μητροπολιτών και πλήθους κόσμου. Τόν επικήδειο εξέφώνησε ο Αρχιγραμματεύς της Ί. Συνόδου Αρχιμ. κ. Κύριλλος Μισιακούλης. Ο Μακαριστός Μητροπολίτης Μεσσηνίας, κατά κόσμον Άδάμ Θέμελης, γεννήθηκε το 1918 στην Ίστιαία Εύβοιας. Σπούδασε στην Θεολογική Σχολή των Αθηνών. Διάκονος χειροτονήθηκε το 1944, Πρεσβύτερος το 1945. Διακόνησε την Έκκλησία από την θέση του Πρωτοσυγγέλλου και του Ίεροκήρυκα της Ί. Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Διατέλεσε Γραμματέας και Αρχιγραμματέας της Ί. Συνόδου. Το 1957 εξελέγη Βοηθός Επίσκοπος στην Ί. Αρχιεπισκοπή Αθηνών, υπό τον τίτλο της Ίπισκοπής «Θαυμακού» και το 1965 εξελέγη Μητροπολίτης Μεσσηνίας, Μητρόπολη την όποιαν διεποίμανε με αγάπη και ενδιαφέρον. Ανακηρύχθηκε Επίτιμος Διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών και της Σχολής

Άνθρωπιστικών Ίπιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Έφυγε ο Ίωάννης Φουντούλης

Έφυγε από τη ζωή στις 24.01.07 ο καθηγητής της Όμιλητικής και της Λειτουργικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. (1969-1996) και επί πάρα πολλά χρόνια τακτικός συνεργάτης του «Ε» Ί. Φουντούλης. Γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1927 και καταξιώθηκε ως ο λειτουργιολόγος της Έκκλησίας. Προσηνής και γλυκός άνθρωπος, ακούρατος δάσκαλος, συστηματικός, άξιος και εύσυνείδητος επιστήμων, αγαπήθηκε από τους συναδέλφους και τους μαθητές του και άφησε εποχή με τις απαντήσεις για λειτουργικά θέματα προς ιερείς από τις σελίδες του περιοδικού μας από το 1964 ως πρόσφατα. Άρχων Χαρτουλάριος του Οίκ. Πατριαρχείου και Διευθυντής του Πατριαρχικού Ίδρυματος Πατερικών Μελετών, πέρα από τις άλλες δραστηριότητές του ασχολήθηκε με την όργάνωση και στήριξη πολλών λειτουργικών συνεδρίων και έγραψε μεγάλο αριθμό επιστημονικών μελετών. Αιώνια του ή μνήμη.

Μέ την ευκαιρία της ελεύσεως της Μεγάλης Εβδομάδος θα επιχειρήσουμε μία Πατερική προσέγγιση του Πάθους του Ίησού Χριστού. Ειδικότερα, θα αναφερθούμε στον λόγο του Ίεροῦ Χρυσόστομου «εἰς τὸν σταυρὸν καὶ εἰς τὸν ληστήν», καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ περὶ τοῦ συνεχῶς εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν» (M.P.G. 49, 399-408).

Ὁ ἅγιος πατὴρ ἀρχίζει τὴν ὁμιλία του μετὰ τὴν ἀναφορά στὴν ἐπιτέλεση τῆς πανηγύρεως. Ὁ σταυρὸς ἦταν γιὰ τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχὴ σύμβολο καταδίκης, στὴ συνέχεια ὁμως κατέστη

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Γιὰ τὴν Σταύρωση τοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ

ἀντικείμενο τιμῆς. Ἀποτελεῖ ἀναίρεση τῆς ἐχθρας μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀσφάλεια τῆς πνευματικῆς εἰρήνης καὶ θησαυρὸ ἄπειρων ἀγαθῶν (πρβλ. M.P.G. 49, 399). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει σχετικὰ μετὰ τὸν Σταυρὸ: «εορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ... ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας» (Α' Κορ. 5, 8, M.P.G. 49, 399). Ὡς αἰτία τοῦ εορτασμοῦ προβάλλει τὸ ὅτι «τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός» (Α' Κορ. 5, 7).

Ἄξιζε νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Ίησοῦς Χριστὸς ἐγενε καὶ θυσία καὶ ιερέας, ἐνῶ ὁ Σταυρὸς κατέστη τὸ θυσιαστήριον. Ἡ θυσία ἐγενε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τεῖχη, διότι ἦταν καθολικὴ καὶ

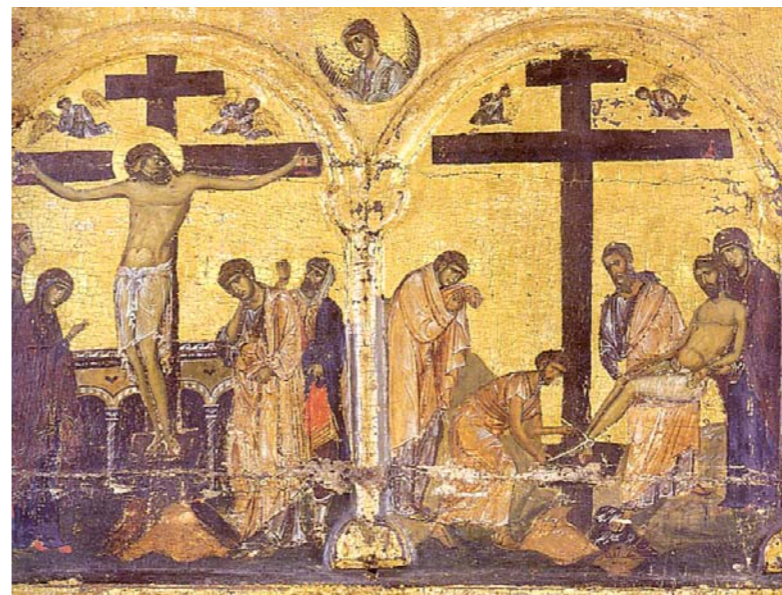

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Εἰκονίδιο στὸ πλαίσιο τῆς εἰκόνας μετὰ τὸν Χριστὸ Μέγα Ἀρχιερέα, 16ος αἰ. Πρωτᾶτο.

διότι ἦταν προσφορὰ γιὰ ὅλη τὴν γῆ καὶ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπειδὴ, λοιπόν, ὁ Χριστὸς καθάρισε ὅλη τὴν οἰκουμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅλος ὁ κόσμος ἐγενε χώρος προσευχῆς. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας» (Α' Τιμ. 2, 8, M.P.G. 49, 401).

Ἄλλὰ τὸ ὕψιστο κατόρθωμα τοῦ Σταυροῦ ἦταν τὸ ἀνοιγμα τοῦ Παραδείσου. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἰσήχθη στὸν Παράδεισο, ἦταν ἓνας ληστής, σύμφωνα μετὰ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ «σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. 23, 43, πρβλ. M.P.G. 49, 401).

Ὅταν οἱ Πρωτόπλαστοι ἐκδιώχτηκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο, τάχτηκαν τὰ Χερουβείμ νὰ τὸν τηροῦν. Ὅμως ὁ Ίησοῦς ἦταν Κύριος τῶν Χερουβείμ. Ἐκεῖ ἐστρέφετο ἡ φλογίνη ρομφαία, ἐνῶ τώρα ὁ ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος ἀποδείχτηκε ἐξουσιαστὴς τῆς φλόγας, τῆς γέεννας τοῦ πυρός, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἔτσι, ὅταν εἰσήλθε στὸν Παράδεισο, ἔλαβε τὸν ληστὴ μαζί Του, ὄχι καταπατώντας αὐτόν, ἀλλὰ τιμώντας (τὸν Παράδεισο) μετὰ τὸν ἴδιο τρόπο μετὰ τὸν ὁποῖο ὁδήγησε τελῶνες καὶ πόρνες, ὅταν βρισκόταν στὴν γῆ, ὥστε νὰ φανοῦν ἄξιοι αὐτῆς τῆς τιμῆς (Ματθ. 21, 31, πρβλ. M.P.G. 49, 401). Ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ Πέτρος φοβήθηκε μία ὑπηρέτρια. Ὁ ληστὴς ἔβλεπε ὅλο τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ νὰ φωνάζει καὶ νὰ βλασφημεῖ, ὁμως δὲν περιφρόνησε τὸν ἐξευτελιζόμενον Ἐσταυρωμένο, ἀλλὰ, ἀφοῦ παραμέρισε ὅλα αὐτὰ μετὰ τὰ μάτια τῆς πίστεως, ἀναγνώρισε τὸν Κύριο ὡς Δεσπό-

Σταύρωση καὶ Ἀποκαθήλωση, εἰκόνα ἐπιστυλίου, Ἰ. Μ. Βατοπεδίου, β' μισό 12ου αἰ.

αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην» (Πρ. 7, 60, M.P.G. 49, 405). Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐγραψε ὅτι «ἠύχομην γὰρ ἐγὼ αὐτὸς ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9, 3, M.P.G. 49, 406). Ἐκεῖνο ὁμως, τὸ ὁποῖο εἶναι ἄξιο θαυμασμοῦ, εἶναι ὅτι ἀκόμα καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὑπάρχει ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθρούς, παρὰ τὴν ρητὴ διαβεβαίωση ὅτι «ὄφθαλμὸν ἀντὶ

τῶν Οὐρανῶν, καὶ ὁμολόγησε Αὐτὸν μετὰ τὴν ἐκφραση «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» (Λουκ. 23, 42, M.P.G. 49, 402). Εἶναι ὄντως χαρακτηριστικὴ ἡ διαφορὰ τοῦ εὐγνώμονος ληστοῦ ἀπὸ τὸν ἄλλο ληστὴ. Καὶ οἱ δύο βρίσκονταν στὸν Σταυρὸ, ἀλλὰ ὁ ἓνας σώθηκε, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὁδηγήθηκε στὴν κόλαση. Ὁ ἓνας φέρθηκε μετὰ εὐγνωμοσύνη, ἐνῶ ὁ ἄλλος λοιδοροῦσε τὸν Ίησοῦ.

Ἡ μεγάλη φιλάνθρωπία τοῦ Ίησοῦ φαίνεται ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν Σταυρικὴ Του θυσία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ λόγια Του στὸν Σταυρὸ. Διότι, παρ' ὅλο πὸν χλευαζόταν καὶ διεκωμωδεῖτο, συγχώρησε τοὺς σταυρωτὲς Του μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ λόγια: «πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34, M.P.G. 49, 405). Ἐνῶ οἱ σταυρωτὲς Του βλασφημοῦσαν λέγοντας «εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατὰβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ», (Ματθ. 27, 40, M.P.G. 49, 405), Ἐκεῖνος δὲν κατέβαινε ἀπὸ τὸν Σταυρὸ, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἦλθε στὴν γῆ, γιὰ νὰ σώσει τὸν κόσμον. Ἔτσι, μετὰ τὴν συγχώρεση τῶν σταυρωτῶν Του, ἔδωσε τὴν δυνατότητα τῆς ἄφεσης τῶν ἁμαρτιῶν στὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ στοὺς μύριους Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι πίστεψαν σ' Αὐτόν.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καλεῖ τὸν κάθε πιστὸ χριστιανὸ νὰ μιμηθεῖ τὸν Ίησοῦ στὸ νὰ προσεύχεται γιὰ τοὺς ἐχθρούς του (πρβλ. M.P.G. 49, 405). Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μιμήθηκε ὁ Στέφανος, ὅταν κατὰ τὴν στιγμή τοῦ λιθοβολισμοῦ του ἔλεγε «Κύριε, μὴ στήσης

ὄφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος» (Ἐξ. 21, 24, Λευτ. 24, 20, M.P.G. 49, 406).

Ὅμοιος ὁ Δαβὶδ, ὅταν ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ ὁ στρατὸς μετὰ τὸν γιὸ του Ἀβεσαλὼμ, καὶ ὁ Θεὸς ἦταν ἔτοιμος νὰ τιμωρήσει τοὺς στασιαστὲς, εἶπε πρὸς τὸν Θεὸ ὅτι «ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἠδίκησα καὶ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χεῖρ σου, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου» (Βασ. Β' 24, 17, M.P.G. 49, 406). Ὁ Σαμουὴλ ὁ προφῆτης, ὅταν ἀτιμάστηκε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, εἶπε ὅτι δὲν θέλησε νὰ ἁμαρτάνει μετὰ τὸ νὰ σταματήσει νὰ προσεύχεται στὸν Θεὸ γι' αὐτούς (πρβλ. M.P.G. 49, 406), διότι ὡς ἁμαρτία θεωροῦσε τὴν ἔλλειψη προσευχῆς γιὰ τοὺς ἐχθρούς. Ὅμοιος καὶ ὁ Στέφανος καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος καὶ ἄλλοι ἱεροὶ ἄνδρες τῆς Ἁγίας Γραφῆς συγχώρησαν τοὺς ἐχθρούς τους. Συνεπῶς καὶ ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι χριστιανοὶ δὲν θὰ συγχωρεθοῦμε ἀπὸ τὸν Θεὸ, ἐὰν δὲν εὐχόμεστε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν μας. Διότι, ἐὰν προσευχόμεστε μόνον γιὰ τοὺς φίλους μας, δὲν θὰ γίνουμε ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες καὶ τοὺς τελῶνες. Ἄν ἀντίθετα ἀγαπήσουμε τοὺς ἐχθρούς μας, θὰ γίνουμε ὅμοιοι μετὰ τὸν Θεὸ, σύμφωνα μετὰ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ «τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. 5, 45, M.P.G. 49, 408). Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος καταλήγει τὸν λόγο του μετὰ δοξολογία πρὸς τὸν Ίησοῦ Χριστό.

Ο Κλάδος Πολιτιστικών Προγραμμάτων και Διαδικτύου της Εκκλησίας της Ελλάδος διοργανώνει διημερίδα στις 27 και 28 Φεβρουαρίου για τα 50 χρόνια Ευρωπαϊκής Ένωσης από την ιστορική υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης στο Ζάππειο Μέγαρο, το κτίριο που σφράγισε το ευρωπαϊκό βάπτισμα της Ελλάδος. Το θέμα της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε την πρώτη ημέρα ήταν «Ο Καποδίστριας και η Ευρωπαϊκή ιδέα» Συνομιλητές ήταν ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Σωτ. Χατζηγάκης, ο καθ. του Α.Π.Θ. κ. Α. Καραθανάσης και ο Διευθυντής του περιοδικού «Νέα Πολιτική» κ. Μελ. Μελετόπουλος. Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο δημοσιογράφος Γ. Βλαβιανός.

Θα θέλαμε να σταθούμε κυρίως σε μερικά από όσα είπε ο Μακ. κ. Χριστόδουλος σχετικά με τις θέσεις του Καποδίστρια και την Ευρώπη, που μας ενδιαφέρει στις σελίδες αυτές, αλλά και την πίστη του. Αρχίζοντας, λοιπόν, την όμιλία του τόνισε ότι «Συγκεντρωθήκαμε σήμερα για να τιμήσουμε τον Ιωάννη Καποδίστρια ως πρώτον Έλληνα ευρωπαίο, και ακόμη περισσότερο ως τον πρώτον Ευρωπαίο πολιτικό που έθεσε το θέμα επίσημα, σε τράπεζα διασκέψεως των ευρωπαϊκών δυνάμεων».

Σε άλλο σημείο ο Μακαριώτατος παρατήρησε ότι «Πρέπει να βλέπουμε κυρίως ότι ο Καποδίστριας ενδιαφερόταν όχι μόνο για την πατρίδα του, όχι μόνο για τα συμφέροντα της χώρας στην υπηρεσία της οποίας βρισκόταν, αλλά επίσης για την απαλλαγή της Ευρώπης από το θανάσιμο παιχνίδι των υπερδυνάμεων. Η πολιτική που ζητά την αντικατάσταση της επικυριαρχίας από τη συνεργασία, ή πολιτική που θέλει την ίση αντιμετώπιση των μικρών χωρών με τις μεγάλες, είναι διανυγής έκφραση της ευρωπαϊκής πολιτικής».

Αναφερόμενος ο Μακαριώτατος στην πίστη του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλά-

Έκδηλωση για την Ευρωπαϊκή Ενότητα στο Ζάππειο

δος είπε ότι «Ο Καποδίστριας ως κύριο σκοπό της εκπαίδευσης των Ελλήνων έθετε τη μύηση των μαθητών στην Ορθόδοξη πίστη και τη λατρεία της Εκκλησίας. Αλλά εφρόντιζε επίσης να γίνεται σεβαστός και ο ρόλος της Εκκλησίας στην ιστορική πορεία του γένους. Υποστήριζε πως ευθύνη και υποχρέωση της πολιτείας είναι να δείχνει ότι “ή χριστιανική θρησκεία έσυντήρησεν εις τους Έλληνας και γλώσσαν και πατρίδα και αρχαίας ενδόξους αναμνήσεις, και έξαναχάρισεν εις αυτούς την πολιτικήν ύπαρξιν, της ό-ποιίας είναι στύλος και έδραίωμα”».

Ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Χατζηγάκης περιέγραψε τους επιδέξιους διπλωματικούς χειρισμούς του πολιτικού άνδρα κι επανέλαβε την ρήση του Κ. Τσάτσου πως «την Ελλάδα την έκανε ο Καποδίστριας». Τελευταίος από τους όμιλητές ο καθ. κ. Μελ. Μελετόπουλος έδωσε το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής διαδρομής του Καποδίστρια, σκιαγραφώντας το όραμα του ήγέτη για ένα κράτος σύγχρονο, απαλλαγμένο από την ήγεμονία των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής.

Τη δεύτερη ημέρα πραγματοποιήθηκε στρογγυλή

τράπεζα με θέμα «Η μετάδοση της Ευρωπαϊκής Ιδέας στην Ελλάδα» με συνομιλητές την πρ. Επίτροπο, βουλευτή του ΠΑ.ΣΟΚ. κ. Α. Διαμαντοπούλου, την βουλευτή της Ν.Δ. κ. Σ. Βούλτεψη, τον συγγραφέα κ. Τ. Θεοδωρόπουλο και τον δημοσιογράφο κ. Μ. Δημητρίου. Τη συζήτηση συντόνισε ο δημοσιογράφος Κ. Βέρρος.

είναι πρωτίστως πολιτιστική με θεμελιακό συστατικό και τον χριστιανισμό. Η Διημερίδα έκλεισε με την εισήγηση του κ. Π. Δρακοπούλου, που, σημειώνοντας τους σταθμούς της Ευρωπαϊκής πορείας από την αρχαιότητα ως σήμερα, έδωσε την ταυτότητα της γηραιάς ήπειρου ως πολιτιστικό μόρφωμα.

Τό πιο μικρό βιβλίο του κόσμου !!!

Ανάμεσα στα πολύτιμα αντικείμενα αυτού του κόσμου υπάρχει και ένα βιβλίο μινιατούρα. Οι διαστάσεις του είναι 5X5 χιλιοστά και τό... λιλιπούτειο μέγεθός του αντιστοιχεί σε ένα και μόνο τυπογραφικό στοιχείο! Κι όμως ο πλούτος του μεγάλος! Στις σχεδόν άθωρητες σελίδες του χωράει τη θεοδίδακτη προσευχή του Κυρίου μας: Τό Πάτερ ήμων σε έξι γλώσσες. Πουλήθηκε πριν από ένα χρόνο περίπου στην έαρινή δημοπρασία μικροσκοπικών τόμων του γνωστού διεθνούς Οίκου Christie's του Λονδίνου! Η τιμή του; 500 ευρώ. Στενοχωρηθήκατε; Κι όμως, χάρη στο αδιάλειπτο κατηχητικό έργο της ακούραστης Έκκλησίας μας μπορείτε σίγουρα να προσευχηθείτε και να πείτε τό Πάτερ ήμων χωρίς αυτόν τον αξιοθαύμαστο μικρό θησαυρό!!!

Αρχιμανδρίτης Ιγνάτιος Σωτηριάδης

'Αναγεννημένοι Χριστιανοί

Άρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντίνου, Δρος Θ.

Οί 'Αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι οί όπαδοί τής «'Αναγεννημένης Έκκλησίας του Ίησού Χριστού» παρακλάδι τής Εύαγγελικής Έκκλησίας. Κανείς δέν άμφιβάλλει ότι πρόκειται για μία αίρεση που τήν ύπαρξή της όφείλει στους Άμερικανούς Εύαγγελιστές και Πεντηκοστιανούς τής Ν. Υόρκης των Η.Π.Α, που θεωρούνται ως κατ' έξοχήν τά ιδρυτικά της μέλη. Χρησιμοποιούν τον τίτλο αυτό για να δηλώσουν τήν μεταστροφή τους από τήν άμαρτία στη δήθεν σωτηρία, που έγινε μετά από δήθεν προσωπική «άποκάλυψη» που δέχθηκαν, όπως και οί ίδιοι ισχυρίζονται, από τον ίδιο Ίησού Χριστό μέσω του Άγιου Πνεύματος. Οί όπαδοί τής αίρεσης αυτής άποδέχονται τήν Άγία Γραφή και θεωρούν ότι κάθε τι που είναι έκτός αυτής άποτελεί άνθρώπινη έπινόηση, ύποκειμενη στο άνθρώπινο λάθος και στην άμαρτία. Στην Ελλάδα όπαδοί αυτής τής αίρεσης δέν έχουν έμφανισθεί, εκείνο όμως που γνωρίζουμε είναι ότι ύπάρχει στενή συνεργασία με τους Έλληνες Πεντηκοστιανούς.

Στή διδασκαλία τους μιλούν και για άλλους «'Αναγεννημένους Χριστιανούς» έκτός τής δικής τους ομάδας. Μας λένουν, λοιπόν, ότι όλοι είναι δεκτοί στην ομάδα τους από όποιοδήποτε δόγμα και άν προέρχονται, μόνον να πιστεύουν πως τό Άγιο Πνεύμα δέν είναι πανάκεια. Τί θέλουν, όμως, να μας πουν μ' αυτό; Πρεσβεύουν πως, άν πράγματι, τό Άγιο Πνεύμα «έκχεόταν» άδιαλείπτως, από τήν Πεντηκοστή μέχρι τήν έποχή μας, σε κάθε χριστιανό, όπως διδάσκουν και πιστεύουν ή Όρθόδοξος Έκκλησία, ή Καθολική και ό Προτεσταντισμός, τότε θα ήταν όρατά με γυμνό μάτι τά ευεργετικά άποτελέσματα Αυτόου. Κατά τήν άποψη, όμως, των «'Αναγεννημένων Χριστιανών», αυτό δέν έχει συμβεί, γι' αυτό έπιβάλλεται ή χριστιανική διδασκαλία ν' αναπροσανατολιστεί και να αυτοπροσδιοριστεί. Επίσης κάνουν λόγο για όλες τις παρεκτροπές που σημειώθηκαν στο χώρο τής Έκκλησίας, έδώ και δύο χιλιάδες χρόνια, για τις όποιες σημαντικές ευθύνες έχουν οί

άντιγραφείς τής Άγίας Γραφής με τά λάθη τους και τις παραποιήσεις τους. Τό ίδιο μερίδιο ευθύνης έπιρρίπτουν και στους Προκαθημένους των Χριστιανικών Έκκλησιών και Όμολογιών, που με τις πράξεις τους όδήγησαν και όδηγούν στον παρατέρα κατακερματισμό τής μιās άδιαίρετου άποστολικής και καθολικής Έκκλησίας που ίδρυσε ό Χριστός.

Βασικό σημείο τής διδασκαλίας τής αίρεσης αυτής είναι ή «'Αναγέννηση». Ό δρόμος για να φθάσει ένας νεοφώτιστος τής αίρεσης αυτής στην «'Αναγέννηση», σύμφωνα με τή διδασκαλία τους, είναι να δεχθεί τήν άποκάλυψη του Χριστού, να πιστέψει σ' Αυτόν, και να όμολογεί δημοσίως ότι άποδέχεται τον Χριστό ως Υιού του Θεού και πρωτίστως να λάβει τό βάπτισμα του Άγιου Πνεύματος. Η σωτηρία του στη συνέχεια είναι μία εύκολη και αυτόματη ύπόθεση και μάλιστα χωρίς τήν τήρηση των έντολών του Χριστού. Η δοξασία αυτή είναι μία από τις πιο βασικές διδασκαλίες των έντολών του Χριστού. Ό ίδιος ό Χριστός μας είπε: «Μπειτε από τή στενή πύλη· γιατί είναι πλατιά ή πύλη κι εύρύχωρη ή όδός που όδηγεί στο χαμό, και πολλοί μπαίνουν άπ' αυτήν. Είναι στενή ή πύλη και γεμάτη δυσκολίες ή όδός που όδηγεί στη ζωή, και λίγοι είναι εκείνοι που τή βρίσκουν» (Ματθ. Ζ' 13-14).

Με αυτά τά λίγα που αναφέραμε συμπεραίνουμε ότι ή διδασκαλία των «'Αναγεννημένων χριστιανών» κινείται στα ίδια πλαίσια με τή διδασκαλία των πεντηκοστιανών. Συνεπώς ό άναγνώστης κατανοεί ότι οί άπόψεις των είναι άσυμβίβαστες με τήν όρθόδοξη πίστη μας.

Επίσης μνημονεύουμε στην παρούσα άναφορά για τήν αίρεση αυτή και τή σχέση που ύπάρχει και διατηρεί ό πλανητάρχης με τήν «'Εκκλησία» αυτή, καθώς και πολλοί πιστεύουν ότι είναι μέλος της. Στην άποψη αυτή κατέληξαν από τό γεγονός ότι ό άγώνας του ό προεκλογικός και ή άνοδος του στο προεδρικό άξίωμα ένισχύθηκε από τήν «'Εκκλησία» αυτή. Αυτό φαίνεται από τις προεκλογικές του όμι-

λίες καθώς και από τήν άνοδό του στο προεδρικό άξίωμα, χωρίς να παραγνωρίζεται και ή έν γενεί πολιτική του, ή όποία στηρίχτηκε στην άνοδο για τή σύγκλιση τριών μεγάλων και ισχυρών ιδεολογικών ρευμάτων που εύνοούσαν τήν ύπαρξη τής «'Εκκλησίας των άναγεννημένων χριστιανών». Τά ρεύματα αυτά ήταν:

Α. Του φονταμενταλιστικού προτεσταντισμού. Οί newborn -άναγεννημένοι- Χριστιανοί, στους όποιους συμπεριλαμβάνεται και ό Τζωρτζ Μπους ό νεώτερος, άριθμούν άρκετά έκατομμύρια, ένώ οί Τηλε-εύαγγελιστές διαθέτουν τεράστια άπήχηση και οικονομική ισχύ. Οί προτεσταντικές παραδοσιακές έκκλησίες χάνουν συνεχώς όλο και περισσότερο έδαφος μπροστά στους ξαναγεννημένους εύαγγελικούς οί όποιοι αναδείχθηκαν, στις δύο τελευταίες δεκαετίες, ίσως στο ισχυρότερο λόμπυ των σημερινών ΗΠΑ (Σε αυτούς αναφέρονται ιδιαίτερα τά άρθρα του Θεόδωρου Ντρίνια, «Ό Θεός να εύλογεί τήν Άμερική», σσ. 24-26 και τής Ίνγκριντ Καρλάντερ, «Η άποθέωση τής θρησκείας - θεάματος», σσ. 29-33).

Β. Του έβραϊκού σιωνισμού, ό όποιος κατόρ-

θωσε να κυριαρχήσει στο έσωτερικό τής έβραϊκής κοινότητας των ΗΠΑ.

Γ. Νέο-συντηρητικοί, όπως οί ίδιοι άποκαλούν τους έαυτούς τους, όχι μόνο γιατί στην πλειοψηφία τους προέρχονται από τήν Άριστερά (είτε του δημοκρατικού κόμματος είτε ακόμα και από τό κομμουνιστικό κόμμα, τήν τροτσικιστική Άριστερά ή τό κίνημα τής δεκαετίας του 1960 και τους Έβραίους φιλελεύθερους), αλλά και γιατί, σε αντίθεση με τους παραδοσιακούς έπιδιώκουν να εισαγάγουν ένα νέο πνεύμα στην συντηρητική άποψη. Τά τρία αυτά λοιπόν ρεύματα έπαιξαν άποφασιστική σημασία στα πολιτικά και θρησκευτικά δρώμενα των ΗΠΑ.

Άπό τά λίγα αυτά που αναφέραμε για τήν αίρετική αυτή όμολογία, αντιλαμβάνεται ό άναγνώστης περί τίνος πρόκειται. Είναι καθαρά σε λάθος δρόμο τόσο ή «'Εκκλησία» τους, όσο και αυτοί που τήν άποτελούν. Κι αυτό γιατί δέν έχουν καμιά σχέση με τήν Έκκλησία του Χριστού και των Άποστόλων. Άς είμαστε, λοιπόν, προσεκτικοί και σε άπόσταση από τους «'Αναγεννημένους Χριστιανούς».

ΧΡΗΣΗ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Άρχιμ. Δανιήλ Σάπικα,
Γεν. Ίατρού

Μία μελέτη Πανεπιστημίου έδειξε ότι ένα ποτήρι νερό σταματάει τους νυχτερινούς πόνους τής πείνας, για σχεδόν 100% των ανθρώπων που ήταν σε δίαιτα.

- Η έλλειψη νερού είναι ό Νο 1 παράγων τής κούρασης τής ήμέρας.
- Η προκαταρκτική έρευνα δείχνει ότι 8-10 ποτήρια νερού ήμερησίως θα μπορούσαν να ανακουφίσουν σημαντικά τους πόνους τής πλάτης και τής αρθρίτιδας μέχρι και 80% στους πάσχοντες.
- Μία άπλή έλάττωση κατά 2% του νερού του σώματος μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στη βραχυπρόθεσμη μνήμη, πρόβλημα με τήν άπλή άριθμητική, και δυσκολία στην έστίαση στην όθόνη του ύπολογιστή.
- Η κατανάλωση 5 ποτηριών νερού καθημερινά μειώνει τον κίνδυνο καρκίνου παχέως έντέρου κατά 45%, σύν τό ότι μπορεί να πετσοκόψει τον κίνδυνο καρκίνου του μαστού κατά 79%, και είναι 50% λιγότερο πιθανό να αναπτύξει κάποιος καρκίνο ούροδόχου κύστης.

Σείς πίνετε τήν ποσότητα νερού που πρέπει κάθε μέρα;

Ο ΚΑΤΗΧΗΤΗΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ*

Πατέρας ή μεγαλύτερος αδελφός;

Όριοθετήσεις

Είναι εύτυχής συγκυρία ότι στον τίτλο της σημερινής όμιλίας προτάσσεται ό στίχος του Άποστόλου Παύλου, γιατί ακολουθώντας τά βήματά του είμαστε βέβαιοι ότι θά συλλάβουμε τó ακριβές νόημα τής κατηχητικής μας άποστολής. Πρόκειται πράγματι για άποστολή. Σέ μία έποχή όπου τά πάντα άμφισβητούνται και κάθε είδους αλήθεια, σεις να έπιμένετε όχι μόνο να διδάσκετε τήν αλήθεια του Χριστού, τή διδασκαλία τής Έκκλησίας μας αλλά και να στηρίζετε στην πίστη τους τά νέα παιδιά, τους νέους μας. Αυτό δέν είναι μόνο μία μετάδοση γνώσεως ή γνώσεων, άπλή διδασκαλία, έκφώνηση συγκεκριμένου γνωστικού περιεχομένου, αλλά ύπομονετική προσπάθεια έμπέδωσης και μαθητείας σε ό,τι πάντοτε, πανταχού και ύπό πάντων έπιστεύθη στην ιστορία τής χριστιανικής Έκκλησίας.

Αυτή τή στιγμή δέν θά έπιμείνω τόσο στο πώς αυτής τής διαδικασίας ή αν πρέπει να ονομάζεται Κατήχηση ή Χριστιανική παιδεία και άγωγή και στο πόσο είναι δύσκολο να λεχθούν τά παλιά με καινούριο τρόπο. Έκείνο που με άπασχολεί είναι να ξεκαθαρίσουμε λίγο τις έννοιες του ύποτίτλου και κατά πόσον ό Κατηχητής μπορεί να ανταποκριθεί στο ρόλο του ως παιδαγωγού και πατέρα και κατά πόσον κυριολεκτικά ή μεταφορικά θά μπορέσει να λειτουργήσει ως παιδαγωγός και ως πατέρας αλλά και ως μητέρα, γιατί δέν έχουμε μόνο άνδρες κατηχητές αλλά και γυναίκες κατηχήτριες. Είναι δυνατόν να οικειοποιηθείτε τις ιδιότητες ενός πατέρα στην ήλικία που βρισκόσαστε, νέοι και νέες κατηχήτριες και κατηχητές;

Ό ίδιος ό Άπόστολος Παύλος διαχωρίζει κατά

* («Εάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς έχητε εν Χριστώ, άλλ' ου πολλούς πατέρας» (Α' Κορινθίους 4, 15) - Ό παιδαγωγός και ό πατέρας για τους νέους. Όμιλία στις Συνάξεις Κατηχητών-τριών και Στελεχών, Κατηχητική Χρονιά 2006-2007, τής Ί. Μητροπόλεως Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Έρμιονίδας και Τροιζηνίας που έγινε τήν Κυριακή 10 Δεκεμβρίου 2006 στην Ί. Μονή Άγίου Χριστοφόρου Αιγίνης. Ύπεύθυνος των Συνάξεων είναι ό Ίεροκλήρυς πανοσ. Άρχιμανδρίτης π. Ίωαννίκιος Γιαννόπουλος.

Του κ. Άλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών

κάποιο τρόπο τις δύο καταστάσεις. Παρ' όλο ότι έδίδαξε στους Κορινθίους τó δρόμο τής αλήθειας και ως παιδαγωγός εν Χριστώ, προτιμά για τόν έαυτό του τήν όνομασία του πατέρα. Παιδαγωγούς μπορείτε να έχετε χιλιάδες, δέν έχετε πολλούς πατέρες αλλά μόνον ένα, έμένα τόν Παύλο, γιατί έγώ σαν πατέρας σας γέννησα με τó κήρυγμα του Εύαγγελίου. Έγώ σας μίλησα πρώτος για όλα αυτά τά σπουδαία και τά θαυμασία και σας άποκάλυψα τόν κόσμο του Θεού. Οι δάσκαλοι έρχονται μετά για να σας θυμίζουν τις άρχές που διδάσκω παντού σ' όλες τις έκκλησίες. Και ένας τέτοιος ήταν ό Τιμόθεος «τέκνον άγαπητόν και πιστόν εν Κυρίω» (στίχος 17). Τό ένα τέκνον πρέπει να υπευθυμίζει στα άλλα τέκνα τις άρχές που πρέπει να οδηγούν τή ζωή τους.

Πατέρας ή μεγαλύτερος αδελφός;

Βρίσκονται λοιπόν σε μία νέα πραγματικότητα αντιλήψεως του ρόλου τους. Έμφανίζεται ξαφνικά ή έννοια του αδελφού που παρά τó νεαρόν τής ήλικίας του κανένας δέν πρέπει να τόν καταφρονεί. Είναι σημαντική ή προτροπή του Άποστόλου Παύλου στον Τιμόθεο στην Α' έπιστολή που του άπηύθυνε (4, 12).

Για όλους μας φαίνεται ότι είναι πιο βολικός ό ρόλος του αδελφού, του μεγαλύτερου, όχι του παρεξηγημένου «μεγάλου αδελφού». Σ' αυτόν ίσως αισθανόμαστε πιο άνετα έμεις οι ίδιοι αλλά και οι άλλοι που μας άκοϋνε και μας ακολουθούν. Άκόμη και ό Κύριος όνομάζει τόν έαυτό του αδελφό και φίλο με όλα τά ξεχωριστά βέβαια προνόμια που μπορεί να έχει ένας πρωτότοκος σε σχέση με τόν Θεό Πατέρα.

Διστάζω, λοιπόν, να άναφερθώ στον Κατηχητή ως Πατέρα και στην Κατηχήτρια ως Μητέρα. Περισσότερο θά ένιωθα τόν ρόλο τους ως οδηγών, ως οδηγών που δείχνουν τó δρόμο προς τόν Θεό Πατέρα, όπως και ή Παναγία μας ως Όδηγήτρια δείχνει με τó χέρι της προς τó Χριστό ως τήν αληθινή όδό, αλήθεια και ζωή.

Αυτή ή έννοια του μεγαλύτερου αδελφού ως παιδαγωγού, ως όδοδείκτη, σαν κάποιου που βά-

Η έπιστροφή του άσώτου υιού, εικόνα επί γύψου του Δ. Αντωνόπουλου, 1993.

νει τόν άλλο στον δρόμο, με συγκινεί ιδιαίτερα σήμερα μάλιστα που ζούμε σε μία «πληροφορική» κοινωνία, όπου οι ιεραρχικές δομές έχουν αντικατασταθεί από δικτυακές διαδρομές και άλληλοεξαρτήσεις μεταξύ κόμβων και δεσμών. Ό Κατηχητής πρέπει να λειτουργεί ως πορθμέας, ως περάτης, άσκώντας περισσότερο μία συμβουλευτική όμηλικών.

Αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι αυτοί θά διευκολύνουν τά περάσματα, τή διαπóρθμευση, θά γίνουν μεσολαβητές που έννοούν τήν όλοκλήρωση των δεδομένων σε πληροφορίες, των πληροφοριών σε γνώσεις, των γνώσεων σε σοφία και τής σοφίας σε πολιτισμό, σ' ένα όμως πολιτισμό τής αγάπης.

Κύρια χαρακτηριστικά

Δέν θά βρίσκαμε ιδανικότερη και ακριβέστερη περιγραφή από αυτήν που χαράσσει ό Άπόστολος Παύλος προς τόν Τιμόθεο όταν του ύποδείκνυε γνώμονα διαγωγής (Α' Τιμόθεον 4, 12-13).

«Μηδείς σου τής νεότητος καταφρονείτω, αλλά τύπος γίνου των πιστών εν λόγω, εν άναστροφή, εν αγάπη, εν πνεύματι, εν πίστει, εν άγνεία· έως έρχομαι πρόσσεχε τή άναγνώσει, τή παρακλήσει, τή άναγνώσει, τή παρακλήσει, τή διδασκαλία».

(«Κανείς να μη σε καταφρονεί που είσαι άκόμη νέος. Αντίθετα, να γίνεις ύπόδειγμα για τους πιστούς με τó λόγο, με τή συμπεριφορά σου, με τήν αγάπη, με τήν πνευματική ζωή, με τήν πίστη, με τήν άγνότητα. Όσπου να έλθω, συγκέντρωσε τήν προσοχή σου στην άνάγνωση των Γραφών, στις συμβουλές και στη διδασκαλία»).

Έδώ διακρίνουμε τά κύρια χαρακτηριστικά ενός

καλού Κατηχητού ως παιδαγωγού. Σε αυτά όφείλει ή προετοιμασία των Κατηχητών να κατατείνει.

Καίτοι είναι δύσκολο πρέπει να έχει τή συναίσθηση ότι οι άλλοι τόν θεωρούν ως ύπόδειγμα, ως τύπον και αυτό να γίνεται με τó λόγο και τους λόγους του, με τή συμπεριφορά του, με τή στάση αγάπης που δείχνει, με τόν φιλόξενο δηλαδή τρόπο που ύποδέχεται τους νέους ανθρώπους. Μία ματιά στο 13ο κεφάλαιο τής Α' προς Κορινθίους έπιστολής μας φανερώνει τους δείκτες αυτής τής αγάπης που μεταφράζονται σε μία πιο σύγχρονη γλώσσα ως κατανόηση, άνεκτικότητα, σεβασμός και άποδοχή του άλλου.

Η όρθόδοξη πνευματική ζωή, μία βίωση δηλαδή τής καθημερινότητάς μας ένώπιον του Άγίου Πνεύματος μας κάνει να ζούμε τή ζωή του Θεού στις πιο καθημερινές μας λεπτομέρειες, γεγονός που μας οδηγεί να άποκτούμε πλήρη έμπιστοσύνη για τήν παρουσία του Θεού δίπλα μας και να ζούμε με φρονιμάδα και άκραιότητα. Είναι θεμελιώδες έπίσης μία όρθή κατανόηση τής Άγίας Γραφής που γίνεται καθημερινό έντρύφημα, γιατί πλανάται πάντα τó έρώτημα του Άποστόλου Φιλίππου προς τόν άξιωματούχο εκείνον που μελετούσε τόν προφήτη Ήσαία στην άμαξά του «αν άραγε γνώσκουμε ά άναγνώσκουμε».

Αυτό μας προδιαθέτει να στεκόμαστε συν-βουλευτικοί προς αυτούς που μας πλησιάζουν, έτοιμοι, δηλαδή, να συσχεθούμε με αυτόν ή αυτούς που μας έρωτούν. Δέν μπορούμε να είμαστε έπιτακτικοί αλλά με διάκριση να συζητούμε άναζητώντας τήν αλήθεια εκείνη που είναι πρέπεισα τή στιγμή κατά τήν όποία τίθεται κάποιο ζήτημα. Πάνω σ' αυτό, βέβαια, πρέπει να γνωρίζουμε ότι δέν είμαστε τó Α και τó Ω. Στή συμβουλευτική άπαραβάτη άρχή είναι εκείνη τής παραπεμπτικότητας. Παραπέμπουμε δύσκολες περιπτώσεις σε έμπειρότερους από έμας ή πνευματικούς πατέρες ή σε όποιους έχουμε τή γνώμη ότι μπορούν να βοηθήσουν.

Η διδασκαλία παραμένει κύρια πτυχή τής παιδαγωγικής μας λειτουργίας. Σ' αυτό έχουμε καίρια ευθύνη να γνωρίζουμε έπακριβώς αυτά που πρέπει να μεταδώσουμε στους νέους μας. Αν δέν ξέρουμε, να ρωτάμε. Δέν έπιτρέπονται αυτοσχεδιασμοί. Γι' αυτό ό διδάσκαλος γηράσκει άει διδασκόμενος, άποκτώντας, αν δέν έχει, πνεύμα μαθητείας.

Προσπάθησα με τά παραπάνω να άποδώσω τους δύο στίχους του Άποστόλου Παύλου προς τόν Τιμόθεο, άναφερόμενος στο έργο του Κατηχητού.

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

Μία ακόμη επιστολή έρχεται από την Αμερική, από σεβαστό πολύπειρο κληρικό. Μεταφράζω:

«Κάθε μήνα με αγωνία περιμένω τον "Εφημέριο" για να μάθω τις βαθείες σας σκέψεις περί της σημερινής λειτουργικής ζωής, περί της σχέσης μεταξύ των κληρικών και της λατρείας που προσφέρουν. Σας ευχαριστώ για τις τόσο πολύτιμες πληροφορίες και για τη συμβολή ή όποια είναι καρπός της πνευματικής σας έμπειρίας».

Μόνο σε ένα σημείο θα στενοχωρήσω τον αγαπητό μου γνωστό και κατά πολύ πρε-

δὲ με δραματικό τρόπο τις ἀτέλειες και τις παραλείψεις ἡμῶν τῶν κληρικῶν πού ὑποτίθεται πὼς εἴμαστε οἱ ὁδηγοὶ τους. Μερικὲς φορές φέρνουν στὴν ἐπιφάνεια λάθη μιᾶς γενικώτερης πορείας τῆς Ἐκκλησίας. Σὲ τέτοιες στιγμὲς λοιπὸν προσπαθῶ νὰ ἀναμιξῶ τὴν θλίψη μὲ τὴ μετάνοια και νὰ χρεωθῶ ἐγὼ τὰ ἀγνοήματα τῶν ἀδελφῶν μου.

Σήμερα θὰ μιλήσω μὲ πραγματικὰ παραδείγματα. Καὶ ἀρχίζω μὲ τὸ πρῶτο: Φίλος κληρικὸς μοῦ διηγήθηκε ὅτι ξεκίνησε τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Ψυχασάββατου (Παρασκευὴ ἀπόγευμα) ἔχοντας ψάλτη ἕναν ἀξιολύβαστο ὑπερήλικα κύριο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε και δάσκαλός του στὸ δημοτικὸ. Μόλις ἀρχίζει ὁ ψάλτης τὰ στιχηρὰ ἑσπέρια, ὁ κληρικὸς ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἐκ παραδρομῆς ψάλλει τὰ ἀναστάσιμα τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς ἐπομένης! Ὁ φίλος μου διστάζει, τί νὰ πράξει: νὰ διορθώσει δημόσια τὸν γηραῖο δάσκαλό του τοῦ φαίνεται βαρὺ και ἀγενές. Ἔτσι προτιμᾷ νὰ τὸν ἀφήσει νὰ ὀλοκληρώσει μέχρι τὴν εἴσοδο και ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τῶν ἀποστίχων βγαίνει στὸ ἀναλόγιο και ἀρχίζει αὐτὸς τὰ ὀρθὰ τροπάρια τῆς ἡμέρας. Ὁ γεροδάσκαλος ἀντιλαμβάνεται τὸ λάθος του τελικὰ και ζητᾷ συγγνώμη.

Ἄλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον δὲν βρίσκεται σὲ κάποιον λάθος πού μπορεῖ νὰ κάμει κάποιος ὑπερήλικας. Στὸ κάτω-κάτω πρόκειται γιὰ κάτι πού ἐνδέχεται νὰ συμβεῖ σὲ ὅλους μας ἂν φθάσουμε στὴν ἡλικία του. Ἡ οὐσία τοῦ περιστατικοῦ ἔγκειται στὴν στάση τοῦ ἐκκλησιασματος. Ὅπως μοῦ εἶπε ὁ κληρικὸς, ἀποφάσισε νὰ σταθεῖ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ψαλμωδίας τῶν λάθος τροπαρίων σὲ τέτοιο σημείο ὥστε νὰ παρατηρεῖ τὰ πρόσωπα τῶν ἐκκλησιαζομένων. «Ἐ, λοιπὸν», μοῦ λέγει, «σὲ βεβαιώνω πὼς ἦταν ἀπολύτως ἀτάραχα, σὰν νὰ ψαλλόταν ὁ σωστός ἑσπερινός. Οὐδεμία ἀντίδραση ἐκπλήξεως

Τὰ ἐρωτήματά σας και οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

«Ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον»

σβύτερο κληρικό. Ὅχι, δὲν εἶναι ὅσα γράφω καρπὸς τῆς πνευματικῆς μου ἐμπειρίας, εἶμαι σίγουρος γι' αὐτό. Εἶναι μόνο καρπὸς παρατηρήσεων, μελέτης, διαλόγων μὲ κληρικούς, καθὼς και τῶν προσωπικῶν μου σφαλμάτων και ἐλλείψεων. Ἐκτὸς ἂν συμπεριλάβουμε στὶς πνευματικὲς ἐμπειρίες και τὴ συντριβὴ πού αἰσθάνεται ὁ κληρικὸς ἀπὸ τὴ συναίσθηση τῶν ἀμαρτιῶν του. Πράγματι, ἐδῶ εἶμαι σὲ θέση νὰ βεβαιώσω ὅτι τὶς κατασκευτικότερες (γιὰ τὸν ἑαυτό μου τουλάχιστον) Λειτουργίες ἔχω τελέσει ὡσὰν κὶς τὴ συνείδησή μου βάραινε κάτι πού μοῦ ὑπενθύμιζε αὐτὸ πού κάποτε ξεχνῶ, ὅτι δηλαδή εἶμαι ἀνάξιος νὰ βρισκομαι στὸ Ἱερό Βῆμα.

Ἄλλὰ ὁμολογῶ στοὺς αγαπητοὺς ἀναγνώστες μου ὅτι ἀνάλογη συντριβὴ και θλίψη μὲ διακατέχει και ὅταν ὑποπίπτουν στὴν ἀντίληψή μου λειτουργικὰ σφάλματα τῶν ψαλτῶν ἢ τοῦ ἐκκλησιασματος: σφάλματα τὰ ὁποῖα ὑποδηλώνουν μὲν ἀποξένωση ἀπὸ τὰ λεγόμενα και τελούμενα, καταδεικνύουν

ἀπὸ κανέναν! Καὶ μάλιστα, ἐνῶ εἶχαν ἔλθει μὲ τὰ κόλλυβά τους γιὰ τὶς ψυχὲς τῶν οἰκείων τους!» Εἶναι φανερό ὅτι τὸ γεγονὸς ὑποδηλώνει πλήρη γλωσσικὴ ἀποξένωση ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα στὸ ναό, ὅπως και ἐγκαθιδρυμένη θρησκευοποίηση: Ἄρκει νὰ φέρουμε τὰ κόλλυβα νὰ τὰ διαβάσει ὁ παπὰς και ὅλα ἔχουν γίνει ὅπως πρέπει...

Δεύτερο περιστατικὸ: Λειτουργῶ ὁ ἴδιος μὲ ψάλτη θεολόγο και φιλόλογο. Βγαίνω στὴν Ὁραία Πύλη νὰ εἰρηνεύσω και ἀκούω τὴν ἀπάντησή του: «Και τῷ πνεύματί σου τῷ ἀγίῳ»!!! Ἕνας ἄνθρωπος μὲ δυὸ πτυχία (και τί πτυχία; αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα σπουδάζει τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα και τὴ θεολογία μας) ἀποδεικνύεται ἀνίκανος νὰ σκεφθεῖ κριτικὰ και νὰ ξεχωρίσει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀπὸ τὴ δική μου ψυχὴ! Ναί, σωστὰ μαντέψατε: οὐδεὶς ἐκ τῶν παρενρισκομένων πιστῶν ἐνοχλήθηκε ἐπίσης.

Οὐσιαστικὰ οἱ πιστοὶ ἐξέφρασαν μὲ τὴ στάση τους ὅτι ἀκριβῶς περιγράφει ὁ Παπαδιαμάντης μὲ τὸν μαθητὴ στὴν Σκιάθο, ὁ ὁποῖος ρώτησε τὸν δάσκαλο γιατί τὸ βιβλίο λέει ὅτι τὰ Ἐπτάνησα εἶναι ἑπτὰ ἐνῶ στὸ μέτρημα βγαίνουν δέκα! Στὴν ἐρώτηση τοῦ δασκάλου τί ἐννοεῖ ἄρχισε νὰ ἀπαριθμῆ τὰ ὀνόματα σύμφωνα μὲ τὸ βιβλίο συναριθμῶντας και τὶς διπλὲς ὀνομασίες πού βρίσκονταν στὶς παρενθέσεις: Κέρκυρα (Κορφοί) κτλ. (Μὲ τρεῖς διπλὲς ὀνομασίες τὰ ἑπτὰ νησιά γίνονταν δέκα!)

Τότε, σημειώνει ὁ κύρ-Ἀλέξανδρος, «οἱ ἄλλοι συμμαθηταὶ του ἐγέλων ἐν χορῶ δια τὴ πολυπραγμοσύνην του. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι οὐδέποτε εἶχον ὑποπτευθῆ ὅτι εἶχον οἰανδήποτε ἐννοίαν αἱ λέξεις, ὅσαι ἦσαν τυπωμένα ἐντὸς τῶν βιβλίων των»! Τὸ τραγικὸ και φοβερὰ ἀνησυχητικὸ στὴν Ἐκκλησία μας βρίσκεται στὴν διαπίστωση (ἀπὸ τὴν ὁποῖα πολλοὶ ἐξ ἡμῶν κρύβονται ἐπιμελῶς) ὅτι τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει και μὲ τὴ συντριπτικὴ πλειονότητα τῶν πιστῶν μας, ἀκόμη και τῶν εὐλαβῶν.

Τρίτο περιστατικὸ, ὄχι πιά συγκεκριμένο ἀλλὰ ἐπισυμβαίνον ἐν ἀφθονίᾳ καθ' ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν: Ἐμεῖς ἐκφωνοῦμε «Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ» και πολλοὶ ψάλτες μας ἀπαντοῦν: «Ἄξιον και δίκαιον

προσκυνεῖν Πατέρα, Υἱὸν και Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον και ἀχώριστον»! Διατελοῦντες ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ ὅτι πρόκειται νὰ ἀκολουθήσει ἡ Εὐχαριστία, ἢ κατ' ἐξοχὴν πράξη τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὁποίας και μόνο αὐτὴ συγκροτεῖται, ἀκολουθοῦν τὴν ὁδὸ μιᾶς ἄσχετης και ἐσφαλμένης εὐσεβοφανοῦς προσθήκης, θεωρώντας τὴν προφανῶς θεάρεστη και ἔνδειξη ζήλου. Ἄλλωστε, γιὰ κάποιον ἀνεξήγητο λόγο, ἐδῶ και μερικοὺς αἰῶνες ἔχει ἐπικρατήσῃ ἡ περιέργη λογικὴ στὴν Ἐκκλησία μας ὅτι ὁποιαδήποτε προσθήκη ἀποτελεῖ δεῖγμα εὐλαβείας, ἐνῶ ὁποιαδήποτε ἀφαίρεση συνιστᾷ ἀσέβεια και προδοσία... Σταθερὸς ἱστορικὸς κανόνας: τὰ κενὰ τῆς θεολογικῆς αὐτοσυνειδησίας σπεύδει νὰ τὰ γεμίσει πάντοτε ὁ εὐσεβισμός!

Νομίζω ὅτι ἀρκοῦν αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Σίγουρα οἱ ἀδελφοὶ ἀναγνώστες θὰ ἔχουν νὰ προσκομίσουν ἀμύπητα ἄλλα ἀπὸ τὴν δική τους ἐμπειρία. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τὰ παρέθεσα εἶναι γιὰ νὰ δείξω τὴν ἔκταση τῆς ἀλλοτριώσεως και «ἀφασίας» στὴν ὁποία ἔχουμε ἀπὸ μακροῦ εἰσέλθει, ἀλλὰ (τὸ σπουδαιότερο) γιὰ νὰ τονίσω τὴν ἀνάγκη εἰλικρινοῦς μετανοίας ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουμε κληθῆ νὰ ἀποτελοῦμε τοὺς πνευματικὸς ὁδηγοὺς ὄλων, ψαλτῶν και λαϊκῶν.

Ἀνοίγοντας τὴν καρδιά μου σὰς λέγω ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ ὅτι ἡ προβληματικὴ λειτουργικὴ κατάσταση ψαλτῶν και ἐκκλησιασματος μὲ κατατρώγει, ὅπως κατέτρωγε ὁ πόνος γιὰ τὴν κατάσταση τοῦ γένους τὸν ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ ὅσο βρισκόταν στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἐλεγε μὲ τὰ χαριτωμένα δικά του λόγια: «Ἀκούγοντας και ἐγὼ, ἀδελφοί μου, ἐποῦτον τὸν γλυκύτατον λόγον ὁποῦ λέγει ὁ Χριστὸς μας, νὰ φροντίζωμεν και διὰ τοὺς ἀδελφούς μας, μὲ ἔτρωγεν ἐκεῖνος ὁ λόγος μέσα εἰς τὴν καρδίαν μου τόσοις χρόνοις ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὁποῦ τρώγει τὸ ξύλον».

Ἄρκει νὰ ἐπιτρέψουμε στὴν καρδιά μας νὰ αἰσθάνεται αὐτὸν τὸν πόνο και κατόπιν ἡ συνείδησή μας θὰ ὑπαγορεύσει στὸν καθένα μας τί νὰ πράξει, «ἵνα εὐρωμεν τὸν μισθὸν τῶν πιστῶν και φρονίμων οἰκονόμων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ τῆς ἀνταποδόσεως Του τῆς δικαίας».

Θρησκεία τῆς ποσότητας ἢ τῆς ποιότητας

Τολμᾶ ἡ Ἐκκλησία νὰ καυτηριάξει εὐκαίρως – ἀκαίρως τὸν νοσηρὰ θρησκευόμενο ἀνθρώπο γιατί ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου καὶ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς μᾶς χαρίζουν ἀμέτρητες εὐκαιρίες γιὰ προσευχή πού δέν πρέπει νὰ χάσουμε τὸν μισθό της, αὐτὸ πού ἔπαθε δυστυχῶς ὁ Φαρισαῖος τῆς γνωστῆς παραβολῆς.

Ἡ θρησκεία πρὸ Χριστοῦ ἦταν ἐπιδερμική, δέν τολμοῦσε νὰ πάει στὴν οὐσία τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀναζητήσεων τοῦ θρησκευόμενου. Δέν ἔφταιγε ὁ Νόμος, ἔφταιγαν οἱ ἄνθρωποι πού τὸν ἐρμήνευαν μὲ προσωπικά καὶ ἰδιοτελῆ κριτήρια. Ἔτσι, δέν ὑπῆρχε τὸ θάρρος νὰ γίνει ἡ ἐρμηνεία του μὲ ἀληθινὰ καὶ πραγματικά κριτήρια ἀλλὰ μ' αὐτὰ πού ἤθελαν οἱ λίγοι, ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Φαρισαῖος. Ἐκεῖνος ἰσοδυναμοῦσε μὲ ὑποκριτὴ καὶ τυπολάτρη, πού μόνο ἐξωτερικὰ στοιχεῖα διέθετε, ἄλλωστε αὐτὰ ἦταν τὰ εὐκόλα νὰ ἀποκτηθοῦν καὶ στὴν συνέχεια νὰ προβληθοῦν. Ὁ ἄνθρωπος, ὅμως, δέν εἶναι τί φαίνεται, ἀλλὰ τί εἶναι, καὶ αὐτὸ τὸ τί εἶναι, εἶναι στὴν ψυχὴ του καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ καλλιεργεῖ «γιατί σίγουρα εἶναι ἀθάνατη, μὴ νομίζουμε ὅτι πεθαίνει» μᾶς συμβουλεύει Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ συμπληρώσει ὅτι «θάνατος τῆς ψυχῆς σημαίνει ἀμαρτία καὶ αἰώνια κόλαση» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, *Migne* 50, 438). Στὰ ὅσα εἶχε κάνει ὁ Φαρισαῖος πρόσθεσε καὶ τὸν ἐγωισμό του, ἔχασε ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε κερδίσει μὲ τὰ ἔργα του. Δέν ἦταν μόνο ἀμαρτωλός, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἦταν καὶ ὑποκριτὴς ἀφοῦ ἄλλα πίστευε, ἄλλα δίδασκε καὶ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ἄλλα, σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἔπραττε, γι' αὐτὸ καὶ ἄκουσε τὰ γνωστά «οὐέ» (Ματθ. κγ, 27).

Κάποιοι στὴν συνέχεια προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν τὸν χριστιανισμό ὡς μία βελτιωμένη μορφή τῆς φαρισαϊκῆς νομοθεσίας καὶ πίστεως, ἴσως καὶ τελειοποιημένης ἐμφάνισής της, ἀπέτυχαν ὅμως. Ὁ Χριστὸς ἦταν σαφέστατος ὅταν μιλοῦσε ὅτι κανένας δέν βάζει καινούργιο κρασί σὲ παλιὰ ἀσκία (Ματθ. θ, 17 – Μαρκ. β, 22 – Λουκ. ε, 37). Αὐτὸ πού δίδασκε

**Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου
Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου**

δέν εἶχε νὰ κάνει μὲ προέκταση παλιάς διδαχῆς, πού ἦταν μονόπλευρη ὡς πρὸς τοὺς λίγους. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μία διαφοροποιητικὴ τελείως τοποθέτηση, συχνὰ εἶναι καὶ ἀντίθετη, ἀφοῦ μεταβάλλει τὴν ἀνταπόδοση στὰ ἴσα, σὲ ὑποχώρηση (π.χ. ὀφθαλμοῦ ἀντὶ ὀφθαλμοῦ (Ματθ. ε, 38) κ.ἄ.). Ἄλλο φαρισαϊκὴ θρησκεία καὶ ἄλλο Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πλέον.

Ἡ ἐντολή τοῦ Κυρίου ἦταν διαφοροποιητικὴ καθὼς μιλοῦσε γιὰ μία ἀγάπη ὡς θέμα ἐντολῆς Του καὶ ἔχουσα πρότυπο τὴν δική Του ἀγάπη (Ἰωάν. ιγ, 34). Μάλιστα γίνεται λόγος γιὰ μία ἀγάπη-βίωμα, ὅτι ὁ διπλανός μας ἔχει τὰ ἴδια προτερήματα ἢ μειονεκτήματα, τὰ ἴδια δικαιώματα ἀπέναντι στὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα καὶ ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις, σίγουρα πάντως «ὅπου ἀγάπη, δέν ὑπάρχει ἐπιβολή» («Ἐγὼ, ὁ Ἄλπερτ Ἀϊνστάιν...» (σελ. 205), Ἐκδόσεις «Κάτοπτρο», 1998). Ἡ ἀγάπη εἶναι συναίσθημα ἐμφυτο ἀπὸ τὸν Θεὸ, ἄσχετα ἂν διαστρέψαμε τὸ νόημά του.

Σὲ σχέση μὲ τὰ προηγούμενα, οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν μόνο δικαιώματα καὶ ὄχι ὑποχρεώσεις, αὐτὲς τὶς εἶχαν οἱ ἄλλοι καὶ οἱ πολλοί. Γι' αὐτὸ τοὺς καυτηρίασε ὁ Χριστὸς, «λένε καὶ δέν κάνουν... βάζουν φορτία στοὺς ὤμους, χωρὶς νὰ κοινοῦν τὸ δάκτυλό τους» (Ματθ. κγ, 4), θρησκεία ἀνέξοδη. Ἴσως καὶ ὁ χριστιανισμὸς γιὰ πολλοὺς νὰ ἦταν καὶ νὰ εἶναι τὸ ἴδιο, γι' αὐτοὺς πού δέν ἄκουσαν τὸν Χριστὸ νὰ καλεῖ αὐτοὺς πού κοπιᾶζουν καὶ εἶναι φορτωμένοι, γιὰ νὰ τοὺς ἀναπαύσει (Ματθ. ια, 28). Ἦθελαν οἱ Φαρισαῖοι δικαιώματα, ἀνέσεις, μακριὰ ἀπὸ φορτία καὶ μόχθο, καλοπέραση δηλαδή μὲ προκάλυμμα τὸν Θεὸ καὶ τὸν Νόμο Του. Ἦρθε ὁ Ἰησοῦς πού πέθανε γιὰ τὶς ἀμαρτίες μας (Α' Κορ. ιε, 3) καὶ συμβουλεύει νὰ βασταζοῦμε τὰ βάρη ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου (Γαλ. στ, 2) γιὰ νὰ γίνονται ἐλαφρύτερα, νὰ εἴμαστε δηλαδή πραγματικὰ ἀδελφία. Τὸ χειρότερο εἶναι ὅτι νόμιζαν ὅτι εἶχαν τὸν Θεὸ σύμμαχό τους, ἴσως καὶ ὑπάλληλό τους γι' αὐτὸ

καὶ ὁ ἓνας τῆς «Τρισηλίου Θεότητος» (Ἀπολυτίκιο Τριῶν Ἱεραρχῶν) τοὺς ἀποδοκιμάζει αὐτοὺς καὶ ὅσους θὰ ἔβρισκαν καταφύγιο στὴν Ἐκκλησία Του μετατρέποντάς Την σὲ ἰδιοκτησία γιὰ ἐμπόριο ἰδεῶν καὶ ἐγωισμοῦ.

Κατόπιν καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ θρησκεία πού κήρυτταν οἱ Φαρισαῖοι δέν πλησίαζε τὸν ἀμαρτωλὸ ἀνθρώπο, ἀντίθετα τὸν καταδίκαιζε, τὸν ἐξόριζε, δέν ἔψαχνε τὸ χαμένο πρόβατο (Λουκ. ιε, 4), πού ἴσως ἦταν καὶ διωγμένο. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ξένιζε ἡ συναναστροφή τοῦ Κυρίου μας μὲ ἀμαρτωλούς, μὲ τελῶνες, μὲ πόρνες, πού μάλιστα ἔφαγε καὶ ἤπιαε μαζί τους, (Ματθ. θ, 11), τόσο «σκανδαλώδης» ἦταν ἡ συμπεριφορά του. Δέν τὸν εἶδαν ὡς Θεό, ἀλλὰ ὡς ἓνα ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἔτσι δέν ἔπρεπε νὰ καλεῖ ὅλους καὶ μάλιστα «νὰ δέχεται καὶ νὰ συντρώγει μὲ ἀμαρτωλούς» (Λουκ. ιε, 1).

Σημασία γι' αὐτοὺς ἦταν τὸ τί ἔδειχναν ὄχι τὸ τί εἶχαν στὰ καρδιόφυλλά τους. Τὰ τυχόντα ἐπιτεύγματά μας ἄς εἶναι ἀφορμὴ γιὰ περισσότερη δράση καὶ ὄχι θέμα προβολῆς καὶ μόνο, αὐτὸ δέν εἶναι πνευματικότητα, ἀλλὰ ματαιοδοξία, σίγουρα «τὰ λόγια τοῦ Κυρίου δέν ὑποτιμοῦν τὴν ἀνθρώπινη προσπάθεια, ἀλλὰ φανερώνουν μιὰ ρεαλιστικὴ ἄποψη. Ὁ ἀγωνιστῆς τῆς ἀρετῆς ἀντιλαμβάνεται συχνὰ πόσο μακριὰ βρίσκεται ἀπὸ τὴν τελειότητα. Ὁ χριστιανισμὸς ἀξιολογεῖ ὄχι μόνο τὶς πράξεις του, ἀλλὰ καὶ τὶς ἐνδόμυχες σκέψεις καὶ τὶς σκοπιμότητες τῶν πράξεών του» (ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ, 12 Φεβρουαρίου 1984). Μακάρι νὰ τὸ ἔκαναν καὶ οἱ Φαρισαῖοι δέν θὰ τοὺς ἀποδοκίμαζε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ δέν θὰ τοὺς ἀνέφερε ὁ Χριστὸς ὡς κακὴ ἔκφραση θρησκευτικότητας.

Τέλος, ἡ θρησκεία πού δίδασκαν οἱ Φαρισαῖοι στόχο εἶχε τὸν ἄλλο, τί θὰ δεῖξουν καὶ τί θὰ ποῦν στὸν ἄλλο, «ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις» (Ματθ. ε, 6), νηστεία γιὰ νὰ τοὺς δοῦν, προσευχὴ τὸ ἴδιο, ἐλεημοσύνη τὸ ἴδιο, ὄχι γιὰ νὰ ψυχοφεληθοῦν οἱ ἴδιοι, ὁ Ἰησοῦς τὸ ἀπαγορεύει ρητὰ (Ματθ. ε, 18). Εὐκολοφόρετο εἶναι γιὰ πολλοὺς τὸ ἐνδύμα τοῦ κυριακάτικου καθωσπρεπισμοῦ καὶ ὑπόλοιπου ἐβδομαδιαίου προγράμματος κακίας καὶ ἔχθρας, αὐτὸ εἶναι σχιζοφρένεια πραγματική. Γιὰ ἀρκετοὺς ὁ τρόπος, ὁ τόπος, ὁ τύπος καὶ ὁ χρόνος τῆς προσευχῆς εἶναι διαπραγματεύσιμος. Σὰν τὸν Φαρισαῖο προσεύχονται καὶ σήμερα ἀρκετοί, τὸ φωνάζουν «τὴν φωνὴ αὐτὴ ἄς μιλήσουμε

καὶ ἄς ζηλέψουμε τὴν εὐκατάνηκτη τοῦ Τελῶνη» (Αἴνιο Κυριακῆς Τελῶνου καὶ Φαρισαίου) μᾶς τὸ λέει ὁ ὕμνωδός, μίσος καὶ ζήλια θὰ λέγαμε ἐπιτρεπτά.

Ἦστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ἄραγε τί μᾶς ἐκφράζει ἡ θρησκεία τῆς ποσότητας ἢ ἡ Ἐκκλησία τῆς ποιότητας; Οἱ Φαρισαῖοι τὸ πρῶτο ἤθελαν, ὁ Χριστὸς γιὰ τὸ δεύτερο πασχίζει. Ἄς ἐξετάσουμε καὶ ἐμεῖς τὴν διάθεσή μας, μήπως μᾶς ἀρέσουν τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα, τὸ περίβλημα. Συνηθίσαμε νὰ εἴμαστε θρησκευόμενοι καὶ ὄχι πιστοί. Ἡ ἐτήσια καὶ ὑποχρεωτικὴ ἐπανάληψη τῆς περικοπῆς, ἀκριβῶς στὴν ἐναρξὴ τοῦ Τριωδίου, δέν θέλει τὸν ἄμβωνα ὡς τρομοκράτη ἢ καθησυχαστὴ συνειδήσεων, ἀλλὰ ὡς ἐγεργήριο ἀφύπνισης.

Ἄς δοῦμε τὴν ζωὴ μας ὡς ἓνα διαρκὲς Τριῶδιο, μία μαθητεία στὸ πῶς καὶ τὸ γιατί τῆς Ἐκκλησίας, πῶς προσευχόμαστε, πῶς νηστεύουμε, πῶς ζοῦμε γενικά. Μὴν μᾶς φοβίζει ἡ ἐνασχόληση μὲ τὸν ἑαυτό μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας νὰ ξεκινᾶ ἀπὸ ἐμᾶς καὶ πρὸς ἐμᾶς, μιὰ καλὴ ἐσωστρέφεια. Ὁ Φαρισαῖος καὶ στὸν ἐγωισμό εἶχε ἐξωστρέφεια καὶ στὴν κρίση ἐξωστρέφεια. Ὁ Χριστὸς ἄλλα ζητᾶ, ἄς Τὸν ἀκούσουμε, τὸν δὲ Φαρισαῖο, ἄς τὸν ἀποφύγουμε.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἀγαπητὴ κ. Χατζηφώτη, χαίρετε, χρόνια πολλά καὶ εὐλογημένα.

Σὰς παρακαλῶ πολὺ, ἂν δέν εἶναι στὴ δικαιοδοσία σας νὰ μεριμνήσετε νὰ ἐκδοθεῖ ἓνα βιβλίο λειτουργικὸ διὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Παρασκευῆς τοῦ πρώτου Ψυχασάββατου τοῦ ἔτους, διότι τὸ 90% καὶ πλέον τῶν ἱερέων δέν μποροῦν νὰ τελέσουν τὸν Ἑσπερινό, ἐπεὶδὴ δὲ μποροῦμε νὰ βροῦμε τὰ τροπάρια ὅπως τὰ γράφει τὸ Τυπικὸ καὶ αὐτὸ μᾶς στενοχωρεῖ ἀφάνταστα καὶ ἀμαρτάνομε καὶ τελοῦμε Θ. Λειτουργία τὸ Ψυχασάββατο χωρὶς νὰ γίνει κανονικὰ ὁ Ἑσπερινός.

Διατελῶ μετ' εὐχῶν.
Ἱερεὺς Παναγωγῆς Κ. Καρρόπουλος
Ἐφημ. Ἰ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου
Καλαμίου Μεσσηνίας

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Ίεραποστολή, στα ίχνη του Χριστού

Με αυτό τον τίτλο κυκλοφορείται από την «Αποστολική Διακονία» της Εκκλησίας της Ελλάδος το νέο βιβλίο του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Τυράνων και πάσης Αλβανίας κ. Αναστασίου. Το βιβλίο περιέχει θεολογικές μελέτες και όμιλίες, των οποίων προτάσσεται Προλογικό Γράμμα του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου. Από μία εισήγηση του 1964, ή οποία διατηρεί την φρεσκάδα και την επικαιρότητά της υπογραμμίζουμε όρισμένες εισαγωγικές σκέψεις του συγγραφέως: «Η ιστορία αποδεικνύει ότι η συναίσθηση της κλήσεως της Εκκλησίας στην άσκηση της ιεραποστολής υπήρξε πάντοτε ζωντανή μέσα στην Ὁρθόδοξη Εκκλησία. Ἐντούτοις ἔξωτερικοί λόγοι, ὅπως ἡ τουρκικὴ κατοχὴ τῶν Βαλκανίων πού κράτησε 400 χρόνια, ἡ κομμουνιστικὴ ἐπικράτηση στὸν 20ο αἰώνα, ἡ μετανάστευση σὲ χώρες ὅπου κυριαρχοῦσαν ἄλλες θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις, ἀνάγκασαν τοὺς Ὁρθόδοξους –γιὰ νὰ διατηρήσουν τὴν πίστη τους– νὰ κλειστοῦν προσωρινὰ στὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ σηματούξουν, μέχρι ἐνὸς ὁρίου, κλειστὲς κοινότητες. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ, κατανοητὴ καὶ ἀναγκαία ἴσως, ἔγινε μὲ τὸν καιρὸ συνήθεια καὶ συχνὰ ἔλαβε τὴ μορφὴ ἀπομονωτισμοῦ. Ἦδη, ὅμως, σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους ἔχει ἐπικρατήσει ἡ πεποίθηση ὅτι ἀδιαφορία, ἡ τελμάτωση σχετικὰ μὲ τὴν οἰκουμενικὴ ἱεραποστολή, ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄρνηση τῆς ἴδιας τῆς Ὁρθοδοξίας». Τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Μακαριωτάτου κ. Αναστασίου ἀξίζει νὰ διαβασθεῖ μὲ προσοχή, διότι δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς τὸ καταστάλαγμα τῆς βαθυτάτης θεολογικῆς του παιδείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποκρυστάλλωση τῆς μακροχρονίου προσωπικῆς του ἐμπειρίας στὸν τομέα τῆς ἱεραποστολῆς καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἀνὰ τὴν Οἰκουμένη. Στὸ τέλος τοῦ τόμου ὑπάρχει ἀλφαβητικὸ εὔρετήριο, πίνακας τῶν δημοσιευμάτων τοῦ συγγραφέως καὶ βιογραφικὸ του σημείωμα.

Γιὰ τὸ λάβαρο τῆς Ἁγίας Λαύρας

Στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» τῆς 28.2.2007 δημοσιεύθηκε μία πολὺ ἀξιόλογη καὶ τεκμηριωμένη ἐπιστολὴ τοῦ κ. Μελέτη Η. Μελετόπουλου, κατοίκου Φιλοθέης Ἀττικῆς, ὁ ὁποῖος διαμαρτύρεται γιὰ ἓνα ἀτεκμηριωτὸ ἄρθρο συνεργάτου τῆς ἐφημερίδος. Ἐπειδὴ ὁ ἀρθρογράφος ἀνεφέρθη στὰ «ἀνύπαρκτα λάβαρα τῆς Ἁγίας Λαύρας» ὁ κ. Μελετόπουλος σημειώνει: «Τὸ περιστατικὸ τῆς ὀρκωμοσίας στὴν Ἁγία Λαύρα ἐπιβεβαιώνουν πλήρως καὶ ἀναλυτικὰ: α) Ὁ ἔγκυρος ἱστορικὸς Οὐίλιαμ Μίλλερ, στὸ κλασικὸ ἔργο του «Ἡ Τουρκία καταρρέουσα», ἔκδοση τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας, Ἀθήνα 1914, σ. 93. β) Ὁ Σάμουελ Γκρίντλεϋ Χάου, στὴν «Ἱστορικὴ σκιαγραφία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης», Νέα Ὑόρκη, 1928, ἀνατυπ. ἑλλην. μετάφρασης 1997, σελ. 66. Σημειώτεον ὅτι ὁ Χάου ἔζησε στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴ περίοδο ἐπὶ πέντε ἔτη καὶ προσέφερε ὑπηρεσίες ὡς ἰατρός. γ) Ὁ ἐγκυρότερος ἱστορικὸς τῆς Ἐπανάστασης Σπυρίδων Τρικούπης, στὴν Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, ἀνατύπωση ἀπὸ τὴ Νέα Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, σ. 62. Τὰ παραπάνω ἐνδεικτικὰ, διότι ὅλες οἱ πηγὲς ἀναφέρουν τὴν Ἁγία Λαύρα. Πιστεύω.... ὅτι οἱ ἱστορικὲς ἀποψέψεις καὶ κρίσεις πού δημοσιεύονται σὲ μία ἔγκυρη ἐφημερίδα σὰν τὴν δική σας πρέπει νὰ εἶναι ἐπαρκῶς τεκμηριωμένες καὶ ὄχι προϊόντα ἰδεολογικῶν ἐπιλογῶν». Πολὺ σωστὲς εἶναι οἱ ἐπισημάνσεις τοῦ κ. Μελετόπουλου, διότι ἔχει γίνῃ «τῆς μόδας» στὴν ἐποχὴ μας διάφοροι ἀρθρογράφοι καὶ μελετητὲς νὰ κατασκευάζουν τὴν δική τους ἱστορία μὲ στόχο νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν προσφορὰ τοῦ Ὁρθόδοξου Κλήρου.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῶν ὑποδούλων

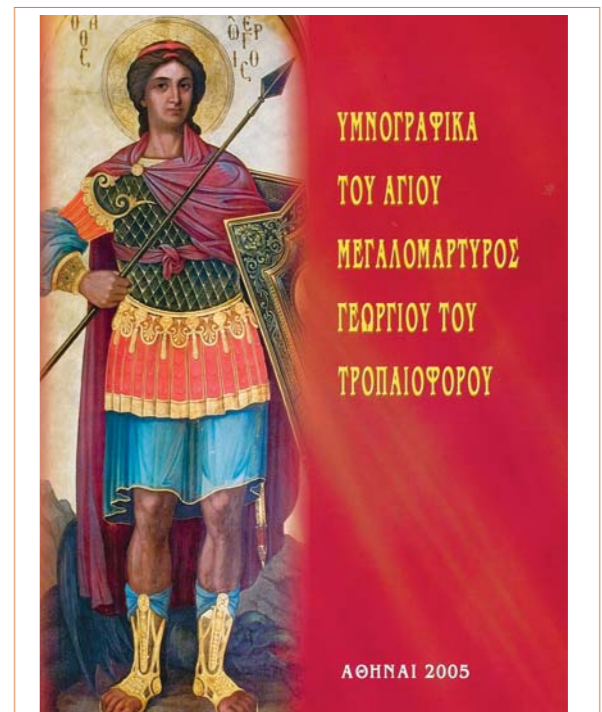
Ὁ Ἡλίας Μηριάτης ἐγεννήθη στὸ Ληξούρι τῆς Κεφαλληνίας τὸ 1669 καὶ ἐκοιμήθη στὴν Πάτρα τὸ 1714. Διεκρίθη ὡς Διδάσκαλος τοῦ Γένους καὶ ὡς ἱεροκῆρυξ στὴν Βενετία, στὰ Ἐπτάνησα καὶ

στὴν Κωνσταντινούπολη. Τὸ 1710 ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Κερνίκης καὶ Καλαβρυτῶν. Μὲ τὰ κηρύγματά του στερῶνε τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη τῶν ὑποδούλων καὶ ἐμφυσῶσε στὶς ψυχὲς τοὺς τὸν πόθο γιὰ τὴν Ἐλευθερία. Ἀπὸ τὸ ἀνθολόγιο μὲ τίτλο «Κείμενα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ» τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Σκουτέρη, τὸ ὁποῖο ἐξέδωσε ἡ Εκκλησία τῆς Ελλάδος τὸ 1971, παραθέτουμε ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Πανηγυρικὸν Λόγον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου Μαρίας». «Ἐως πότε, πανακήρατε Κόρη, τὸ τρισάθλιον γένος τῶν Ἑλλήνων ἔχει νὰ εὐρίσκειται εἰς τὰ δεσμὰ μιᾶς ἀνυποφέρτου δουλείας; ...Φωνάζει ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ τὴν Κρήτην, φωνάζει ὁ Σπυρίδων ἀπὸ τὴν Κύπρον, φωνάζει ὁ Ἰγνάτιος ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, φωνάζει ὁ Διονύσιος ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, φωνάζει ὁ Πολύκαρπος ἀπὸ τὴν Σμύρνην, φωνάζει ἡ Αἰκατερίνα ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, φωνάζει ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν, καὶ δείχνοντάς σου τὴν σκληροτάτην τυραννίδα τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν, ἐλπίζουσιν ἀπὸ τὴν ἄκραν σου εὐσπλαγχνίαν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους τὴν ἀπολύτρωσιν. Ἀποδέξου, λοιπόν, Παναγία Παρθένε, τὰ δάκρμά μας, τὰ ὁποῖα σημαδεύουσι τὸ μυστήριον, ὅπου εἰς ἐσὲ ἐτελειώθη. Διατὶ καθὼς τὰ δάκρυα τρέχουσιν χωρὶς βλάβη τῶν ὀμμάτων, ἔτσι καὶ ὁ θεῖος Λόγος ἔτρεξεν ἀπὸ τὴν καθαρὰν σου μήτραν, δίχως φθορὰν τῆς παρθενίας σου». Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ Παναγία μας πάντοτε ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τὸ Ἑλληνορθόδοξο Γένος ὡς ἡ Ὑπέροχος Στρατηγὸς καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπηθύνοντο οἱ προσευχῆς καὶ οἱ ἐκκλήσεις γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ζυγὸ. Δὲν εἶναι, λοιπόν, τυχαῖο ὅτι ὅταν ἀπεφασίσθη ἡ Ἐπανάσταση στὸν Μωρητὰ οἱ ἴδιοι οἱ ἐπαναστάτες εἶχαν ὀρίσει τὴν 25η Μαρτίου, ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὡς συμβολικὴ ἡμερομηνία ἐνάρξεως.

Ἐρως Ὁρθοδοξίας

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τῆς «Αποστολικῆς Διακονίας» ἐκυκλοφορήθη σὲ πέμπτη ἔκδοση τὸ βιβλίο τοῦ καθηγητοῦ Παντελῆ Πάσχου «Ἐρως Ὁρθοδοξίας». Στὶς 620 σελίδες του περιλαμβάνει βίους ἁγίων τῆς Ὁρθόδοξου Εκκλησίας καὶ κατασκευαστικὰ κεφάλαια ὀρθόδοξου πνευματικότητος στολισμένα μὲ πολλὲς βυζαντινὲς εἰκόνες, τὶς ὁποῖες εἰδικὰ γιὰ τὴν νέα αὐτὴ ἔκδοση φιλοτέ-

χνησε ὁ κληρικὸς καὶ ἀγιογράφος π. Χριστόδουλος Φεργαδιώτης. Ἡ πρώτη ἔκδοση τοῦ βιβλίου προήλθε ἀπὸ αἰτήματα ἀκροατῶν τοῦ τότε Ε.Ι.Ρ., ὅταν τὸ 1964 ὁ κ. Πάσχος παρουσίαζε μίαν ἡμίωρη ἐκπομπὴ μὲ τίτλο «Τὸ Ὁρθόδοξο Χρονικό τῆς Ἑβδομάδος». Ἡ γλαφυρὴ πέννα τοῦ διακεκριμένου λογοτέχνου καὶ πανεπιστημιακοῦ δασκάλου μας προσφέρει μυρίπνοα ἄνθη ἀπὸ τὸν λεῖμωνα τῆς ἀγιολογίας καὶ ὑμνογραφίας μας. Μᾶς δίνει μὲ τρόπο χαριτωμένο καὶ εὐληπτο τὰ διδάγματα ἀπὸ τὶς μεγάλες Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἑορτές, τὰ παραδείγματα ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ τῶν ἁγίων, τῶν ὁσίων καὶ τῶν μαρτύρων. Ὅλα τὰ κείμενα πού περιέχονται σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο εἶναι καρπὸς συναναστροφῆς τοῦ συγγραφέως μὲ τὰ κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ὁρθόδοξου Εκκλησίας. Μία ἀληθινὴ μυσταγωγία στὴν Πατερικὴ σοφία εἶναι ὁ τόμος «Ἐρως Ὁρθοδοξίας» καὶ γι' αὐτὸ ἀγαπήθηκε ἀπὸ χιλιάδες ἀναγνώστες καὶ μελετητὲς κατὰ τὰ τελευταῖα 40 χρόνια. Εὐχόμεστε ὑγεία καὶ καρποφορία στὸν Παντελῆ Πάσχο γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν πνευματικὴ του προσφορὰ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μεσιτεία τοῦ Ὁσίου Νικάνορος τῆς Ζάβορδας.

Ἐπιμέλεια: Ἀρχιμ. Φιλοθέου Νικολάκη καὶ Γεωργίου Κ. Μαγκυρίδη, θεολόγου.

π. Κωνσταντίνου Καλλιανού

Κάθε φορά που θάρθουν τις μυρωμένες ανοιξιάτικες βραδιές της Μεγάλης Σαρακοστής εκείνες οι λυρικότατες ακολουθίες των Χαιρετισμών, πάντα ή μνήμη, ή ψυχή, τὸ εἶναι ὀλόκληρο ξαναγυρίζει ἐκεῖ, στὰ πρῶτα βήματα, στὰ πρῶτα βιώματα, στὶς ἀπαρχές τους δηλαδή, πὺν τροφοδότησαν τὸν ψυχισμό σου: στὰ χρόνια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅταν στὸ παλιό μας τὸ χωριό τ' ἀπόβραδα τῆς Παρασκευῆς, τῆς Μεγάλης Σαρακοστής, ἀνεβαίναμε γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἄνεβαίναμε ὅλοι μας τὸ σχολεῖο, μὲ τὸ δάσκαλο συντροφιά, γιὰ ν' ἀκούσουμε, νὰ χα-

Μακρυνές μνήμες τοῦ χθές...

ροῦμε, νὰ βιώσουμε μὲ ὅση χάρη ἀποπνέει ἡ παιδικὴ ἀπλότητα, ἡ ἀνέμελη, ἀλλὰ καὶ τόσο οἰκεία σὲ ὅλους μας, τὴν Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν.

Ἡ ὥρα ἦταν πάντα ἀπόβραδη. Μὲ τοὺς ἴσκιους νὰ μηκύνονται αὐτὲς τὶς ὥρες ὅπου οἱ βεβαιότητες ἐκμηδενίζονται, μὲ τὴν ἡσυχία νὰ προετοιμάζει τὸν κύκλο τῶν ἐπόμενων στοχασμῶν.

Ἀπὸ μακριὰ ὁ ἥλιος ἀποκαθῆλωνε τὴν ἔσχατη φωτεινὴ του παραμυθία, τὴν ὁποία δανείζονταν ἡ φτωχὴ καντηλανάφτισσα τοῦ ναοῦ καὶ τὴ μετουσίωνε, μέσῳ τῶν λαδοκάντηλων καὶ τοῦ φυσικοῦ πολυελαίου –πὺν ἔκαιγε πάντα μὲ λάδι καθαρὸ– σὲ «κατοικητήριον φωτός», ὥστε μέσα του νὰ χωνέψουν ὅλες οἱ ἐλπίδες, οἱ προσευχές, οἱ ἱκεσίες, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐχές τῶν «ταπεινῶν τῆ καρδία» καὶ δίχως νὰ τοὺς ἔχει δώσει τὴν παραμικρὴ προσοχὴ κανεῖς. Αὐτοὶ οἱ ἄγνωστοι –γνωστοὶ μόνο στὴ μνήμη καὶ τὴν προσοχὴ τοῦ Θεοῦ– φιλακόλουθοι προσκνηντές καὶ πιστοὶ, ψαύουν μὲ τὸ δικό τους μεγαλεῖο τὴν ψυχὴ σου καὶ τὴν ἀναβιβάζουν πάνω ἀπὸ τὶς αἰσθήσεις, πάνω ἀπὸ τὰ καθημερινά, ὥστε νὰ μποροῦν ἐπίμονα νὰ κρούουν τὴ θύρα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ τ' ἀξίζουν.

Ἡ μνήμη πάντα θ' ἀνακαλεῖ μιὰ χλωμὴ, κατανυγμένη καὶ μισοφωτισμένη ἐκκλησία. Τὰ

κουρασμένα πρόσωπα τῶν χωρικῶν δὲν ἀποδέχονται καμμιάν βιασύνῃ ἢ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ καθιερωμένο παραδοσιακό, γιὰτὶ μονάχα ἔτσι μποροῦν νὰ καταλάβουν τὴ συνέχεια, πὺν τοὺς τοποθετεῖ στὸ ἴδιο μονοπάτι, τὸ ὁποῖο περπάτησαν οἱ πρόγονοὶ τους: οἱ Βυζαντινοί, οἱ μεταβυζαντινοί, οἱ ἀκραιφνεῖς νεοέλληνες...

Ὁ παπᾶς δὲν καλλιφωνεῖ, δὲν μεγαλοφωνεῖ, δὲν ἀνοίγει δρόμους στὸ συναίσθημα, στὴν αἰσθαντικότητα, ἢ ὁποῖα δὲν ταιριάζει, δὲν συμπορεύεται μὲ τὴν κατάνυξη, τὴ χαρμολύπη, τὸ χαροποιὸν πένθος τῆς Ὁρθοδοξίας πὺν δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ ἐρμηνεύσεις –αὐτὸ εἶναι πάντα ἀκατόρθωτο– ὥστόσο τὸ βιώνεις μόνο ἂν σκύψεις λίγο, ἂν ταπεινωθεῖς, ὅπως ὅταν σκύβεις πρὸς τὴ γῆ καὶ νοιώθεις, ὕστερ' ἀπ' τὴ βροχή, τὴ μοσχοβολιὰ τοῦ νοτισμένου σώματος.

Τὰ χρόνια πέρασαν. Ἔχεις καὶ σὺ βρεθεῖ στὴ θέση τοῦ ἀπλοῦ παπᾶ τοῦ χωριοῦ σου. Κάθε Παρασκευὴ τῆς Σαρακοστής λές τὰ ἴδια γράμματα, περίπου τὴν ἴδια ὥρα, σὲ διαφορετικὸ ὅμως κλίμα. Γιατὶ τώρα ἔχεις στὴ διάθεσή σου πολλὰ φῶτα· φῶτα στὴν ἐκκλησιά, στοὺς δρόμους, στὰ σπίτια. Μόνο πὺν ὁ Φωτισμὸς ἀπουσιάζει, καθὼς ἀπλώνεται παντοῦ τὸ δίχτυ τῆς ἀγωνίας τῆς ἀγχωτικῆς προσπέλασης ὄλων ὄσων ἐπιθυμοῦμε: καὶ τὴν ἐκκλησία δηλαδή νὰ προφθάσουμε, ἀλλὰ νὰ μὴ χάσουμε καὶ τὸ σῆριαλ...

Ὡστόσο, αὐτὸ πὺν εὐτυχῶς κρατεῖς καὶ πασχίζεις νὰ μιμηθεῖς, ἔστω καὶ μ' ἀδέξιες κινήσεις, εἶναι ἐκεῖνο τὸ εὐκατάλυκτο βίωμα πὺν σοῦ μετέδωσε ἐκεῖνος ὁ ταπεινὸς παπᾶς, βίωμα πὺν κοιτάζεις νὰ τὸ προσφέρεις, ὅπως μοιράζεις τὸ ἀντίδωρο, ἀγωνιώντας κάθε φορά, ὄχι ἂν τὰ κατὰφες στὸν τόνο τῆς ἀπαγγελίας καὶ τελικὰ χάρηκες μαζί μὲ τὸν ψάλτη τὸ μινόρε ἢ τὸν παραπονεμένο τὸν τέταρτο ἤχο («λέγετος»), πὺν τὸν συνήθιζε κι ὁ μπάρμπ' Ἀλέκος ὁ ψάλτης, ἀλλὰ, ἂν, φεύγοντας κάποιες ψυχές ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, θὰ μπορέσουν νὰ κομίσουν στὸ σπίτι τους τὴ χαρμολύπη ἐκείνη πὺν μᾶς πρόσφερε ὁ παπα-Βαγγέλης, ἐδῶ καὶ σαράντα τόσα χρόνια κι ἀκόμα τὴν κρατᾶμε μέσα μας ὡσὰν τὴν εὐωδία τοῦ καλοῦ θυμιάματος...

Μνημόσυνο

Ἄλεξάνδρου Ν. Ξανθοῦλη, ἱεροψάλτου

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Ἄρχιμανδρίτου
Σεραφεῖμ ΖαφεῖρηἍγιος Κυπριανὸς
ὁ Νέος, ὁ ἐκ κώμης
Κλειτσού
τῶν ἈγράφωνἘκδοση
Ἐταιρείας Εὐρυτάνων
Ἐπιστημόνων,
Λαμία 2005

Μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον διαβάσαμε τὸ σχετικά μικρὸ σὲ ἔκταση ἀλλὰ πάρα πολὺ μεστὸ σὲ πληροφορίες, πνευματικὸτητα καὶ οὐσιαστικὴ κατῆχηση τοῦ π. Σεραφεῖμ, πὺν ὑπηρετεῖ ὡς Ἱεροκῆρυξ στὴν Ἱ. Μ. Φθιώτιδος καὶ ἔχει νὰ παρουσιάσει σημαντικὸ κηρυκτικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο. Τὸ βιβλίο, πὺν προλογίζει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος, εἶναι πολὺ μεθοδικὰ δομημένο ἀπὸ τὸν συγγραφέα του, πὺν ἔχοντας ὡς θέμα τὸ βίο καὶ τὸ μαρτύριο ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἀναρίθμητους Νεομάρτυρες τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ τοποθετεῖ στὸν χῶρο καὶ τὸν

χρὸνο λιτὰ ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε χρῆσιμο στοιχεῖο καὶ τὸ καθιστᾶ ἓνα πολὺ εὐχάριστο καὶ χρῆσιμο ἀπὸ πολλές πλευρὲς ἀνάγνωσμα. Ἡ περιοχὴ ἀπὸ τὴν ὁποῖα καταγόταν ὁ Ἅγιος, ἡ Εὐρυτανία, ἔχει νὰ παρουσιάσει μεγάλες καὶ πολλές σημαντικὲς μορφές πὺν μὲ τὴ βιωτὴ τους ἀξιώθηκαν νὰ ἀγιοκαταταχθοῦν, τόσο κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς ἀγῶνες ὅσο, καὶ ἰδίως, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας. Ὁ συγγραφέας παραθέτει πληροφορίες γιὰ κάθε πτυχὴ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ ὡς τὸν ἀποκεφαλισμό του ἔξω ἀπὸ τὴν μαρτυρικὴ πύλη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ μὲ τρόπο προσεκτικὸ καὶ ἐξυπνο προσφέρει στὸν ἀναγνώστη πνευματικὲς κατευθύνσεις μὲ ἀφορμὴ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου. Ἡ γραφὴ μαρτυρεῖ κληρικὸ πὺν κατέχει τὸ μυστικὸ τοῦ ἐπιτυχημένου κήρυκα τοῦ Θ. Λόγου, ὁ ὁποῖος δὲν περιττολογεῖ οὔτε χρησιμοποιεῖ μεγαλοστομίες ἢ γλυκερότητες γιὰ νὰ μεταδώσει στοὺς πιστοὺς τὰ μηνύματα πὺν θέλει. Παράλληλα, μὲ τὴ δομὴ τοῦ βιβλίου, στὸ ὁποῖο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου, πὺν εἶχε συντάξει ὁ μακαριστὸς π. Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, καὶ τὶς φωτογραφίες ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς πατρίδας του, ὅπως καὶ μερικὲς εἰκόνας του καὶ σὲ παράρτημα μιὰ ὀμιλία γιὰ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ καὶ τὴν τιμὴ πρὸς τὰ ἅγια Λεῖψανα, ὁ π. Σεραφεῖμ ἀποδεικνύει ὅτι γνωρίζει τὴ δομὴ πὺν ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ εἶναι ἓνα βιβλίο ἐνδιαφέρον καὶ χρῆσιμο.

Α. Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

Ἱ. Μονὴ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ
ΘεολόγουΜεγάλη Ἐβδομάς
1966Παραγωγή: Ἱ. Κάθισμα
Ὁσίου Χριστοδοῦλου
Ἀλυκῶν Πάτμου

Ὅσοι εἶχαν τὴν εὐλογία νὰ βρεθοῦν στὴν Πάτμο τὴ Μεγάλη Ἐβδομάδα καὶ νὰ παρακολουθήσουν συστηματικὰ στὴ Μονὴ τοῦ Θεολόγου τὶς Ἀκολουθίες τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως δὲν θὰ λησμονήσουν ἀσφαλῶς ποτὲ ἐκείνη τὴν ἀνεπανάληπτη μεταρσίωση πὺν δημιουργοῦν τὰ ἀκούσματα τῶν μοναχῶν - ψαλτῶν. Εὐτύχησα νὰ γνω-

ρίσω καὶ νὰ ἀκούσω νὰ ψάλουν βιωματικὰ τοὺς μακαριστοὺς ἱερομονάχους καὶ προηγούμενους Ἱερεμῖα Βάστα καὶ Θεοδώρητο Μπουρνῆ καὶ τὸν ἱερέα Γεώργιο Κάνδρο, μαζί μὲ ὅλους τοὺς μοναχοὺς βέβαια πὺν ἀσκοῦνται στὴ Μονὴ τοῦ Θεολόγου τὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια. Μὲ πολλὴ συγκίνηση παρουσιάζω τὸν ψηφιακὸ δίσκο μὲ συλλογὴ ἀπὸ τὶς Ἱερές Ἀκολουθίες τῆς Μ. Ἐβδομάδος τοῦ 1966 πὺν ἐκδόθηκε τὸν περασμένο χρόνο ἀλλὰ ἦρθε στὰ χέρια μας τοῦ δύσκολο γιὰ μένα καλοκαίρι. Ἡ ἔκδοση προήλθε ἀπὸ τὴν ψηφιακὴ ἐπεξεργασία μαγνητοταινιῶν πὺν παραχώρησε ὁ Προηγούμενος τῆς Πάτμου Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τράλλεων, πρόσωπο πὺν πολλὰ ἐμόχησε γιὰ τὴ Μονή. Τὴν εὐθύνη τῆς ἐκδόσεως εἶχε ὁ ἀδελφός τῆς Μονῆς ἱερομόναχος π. Σεραφεῖμ Κοτσάνης, πὺν ἦταν μικρὸ παιδί ὅταν ἐγὼ πρωτοπῆγα στὴν Πάτμο. Τὰ λόγια εἶναι φτωχὰ γιὰ νὰ περιγράψουν τὰ ἀκούσματα. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ συλλεκτικὴ ἔκδοση ἀλλὰ γιὰ δίσκο πολὺτιμο σὲ ὅσους βιώνουν οὐσιαστικὰ αὐτὲς τὶς ἡμέρες.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ίδε ό τόπος όπου έθηκαν αυτόν»

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

(Μάρκ. ις' 6)

Μέ τά λόγια αυτά ό άγγελος δεικνύει στις Μυροφόρες τό κενό μνήμα, τόν τόπο όπου ό Ίωσήφ μέ τόν Νικόδημο έθαψαν τό σώμα του Χριστού. Ό άποκεκυλισμένος λίθος, τό κενό μνήμα, τά έντάφια σπάργανα που βρέθηκαν μόνα, είναι οί πρώτες «άποδείξεις» τής Άναστάσεως του Χριστού.

Οί Μυροφόρες γυναίκες, οί Μαθητές του Χριστού, ό εύαγγελικός λόγος, μέ τό άπλό, τό σαφές, τό άπλαστο, τό άνεπιτήδευτο, τό άποίκιλο, τό διηγηματικό του ύφος, είναι, επίσης, οί πρώτοι και αιώνιοι μάρτυρες τής κενώσεως του μνημείου του Χριστού.

Αυτό τό κενό μνήμα, τόν «τής σωτηρίου άναστάσεως μακαριστότατον τόπον», τρεις αιώνες άργότερα ό Μ. Κωνσταντίνος θέλησε νά τό κάνη φανερό σ' όλους, άνασκάπτοντάς το και κτίζοντας εκεί τόν σεπτό Ναό τής Άναστάσεως.

Βεβαίως, ή Έκκλησία του Χριστού δέν παρέμεινε μόνο σέ μνημεία, μαρτυρίες και «άποδεικτικά στοιχεία» για νά «πέσει» τους μέλλοντες σωθήναι. Οί μάρτυρες τής Άναστάσεως του Χριστού, παρακινούμενοι από αγάπη, ζήλο, δίψα για τόν Ζωντανό Θεό, δέν άρκέστηκαν άπλώς σέ έξωτερικές μαρτυρίες, αλλά άνεζήτησαν Αυτόν τόν «αίώνιον και διηκεή». Άξιώθηκαν άνωτέρων έμπειριών και θεαμάτων: είδαν τόν ίδιο τόν Άναστάνα Κύριο, Τόν άκουσαν, Τόν προσκύνησαν, Τόν ψηλάφησαν, Του μίλησαν, έφαγαν μαζί Του, έλαβαν τήν ειρήνη Του, τήν Χάρη Του, τό Άγιον Πνεύμα. Μέ αυτές τις ζωντανές και «άτράνταχτες» μαρτυρίες ξεχύθηκαν σ' όλον τόν κόσμον και νίκησαν -άπλοι ψαράδες αυτοί- σοφούς και έπιστήμονες και βασιλείς και μέ πραότητα έχυσαν τό αίμα τους προς έπισφράγιση τής μαρτυρίας τους.

Και ως σήμερα ή Έκκλησία στηρίζεται στην συνεχή Παράδοση τής μαρτυρίας τής Άναστάσεως, ή όποια διασώζεται σέ κάθε γενιά, άφοϋ σέ κάθε γενιά ζουν Χριστιανοί που αξιώνονται νά δούν τόν Άναστάνα Χριστό, μέ πρώτους τόν Πρωτομάρτυρα Στέφανο και τόν Άπόστολο Παύλο και έσχάτους, χρονικά, τους άγίους της έποχής μας. Χωρίς τήν βασική αυτή «άτράνταχτη» μαρτυρία, όλα τά υπόλοιπα «άποδεικτικά στοιχεία» που βοηθούν τους άρχαίους ή και άδυνάμους στην πίστη στα πρώτα τους βήματα, θα άποδεικνύονταν άνίσχυρα και άνωφελή. Και αυτό γιατί πέρα από τους μάρτυρες, ύπήρξαν και υπάρχουν και οί ψευδομάρτυρες: Αυτοί που έδωσαν «άργύρια ικανά» στους

Άρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,
Ίεροκήρυκος Ί. Μ. Ναυπάκτου και Άγ. Βλασίου

στρατιώτες νά πούν ότι «οί μαθηται αυτού νυκτός έλθόντες έκλεψαν αυτόν ήμών κοιμωμένων» (Ματθ. κη', 13): αυτοί που άργότερα «άνεθεμάτισαν έαυτούς, λέγοντες μήτε φαγειν μήτε πιειν έως ου άποκτείνωσι τόν Παύλον» (Πράξ. κγ', 12): αυτοί που «μέ βιασύνη σκέφθηκαν νά παραδώσουν στο σκοτάδι και τήν λήθη τό θεσπέσιο εκείνο μνήμα τής άθανασίας» (Ευσέβιος Καισαρείας): αυτοί που σήμερα μυθολογούν περι του Προσώπου του Σωτήρος. "Αν και άντιφάσκουν μεταξύ τους, άλλοτε ύποστηρίζοντας ότι οί μαθητές έκλεψαν τό σώμα του Χριστού, άλλοτε ότι βρέθηκε τό σώμα μέσα σέ τάφο που φέρει δήθεν και έπιγραφή, ώστόσο οί ψευδομάρτυρες έχουν ισχύ («άργύρια ικανά») νά τις παρουσιάζουν, προσπαθώντας νά κλονίσουν τους άνωρίμους. Σ' αυτό συμβάλλει και ή διάνοια του κοσμικού άνθρώπου, ή όποία «άνίσχυρη νά περιλάβη τήν άπειρότητα, έναντιώνεται, σαλεύεται από τις άμφιβολίες, άπθώνοντας κάθε τι που ύπερβαίνει τήν άντίληψή της» (Γερ. Σωφρόνιος). Σ' αυτό συμβάλλει και ό όλος σύγχρονος πολιτισμός, ό όποιος άπωθει τόν θάνατο και κάνει εργώδεις προσπάθειες νά τόν λησμονήσει: άποφεύγει τόν πόνο, καλύπτει ένοχα τά σημάδια τής φθοράς, στηρίζει τήν έλπίδα του στα χρήματα, στην ιατρική και τήν έπιστήμη, κρύβει τους νεκρούς, διασκεδάζει τόν νοϋ του για νά μη βλέπει πέρα από τήν ζωή αυτή...

Άρνούμενοι, όμως, νά αντιμετώπισουμε τήν πραγματικότητα του θανάτου, πώς θα άναζητήσουμε τήν χάρη και τήν χαρά τής Άναστάσεως; Παραμένοντες στα νεκρά σχήματα του κόσμου που έρχονται και παρέρχονται, πώς δέν θα έπιχειρήσουμε νά «κλείσουμε τά στόματα» αυτών που παρακινούμενοι από δίψα «πρός τόν Θεόν, τόν ισχυρό, τόν ζώντα» νεκρώνονται κατά κόσμον, αξιώνονται τής λυτρωτικής μαρτυρίας και όμολογούν ότι «ήγήρθη ό Κύριος όντως» και φανερώθηκε στον Σίμωνα και σ' όλους τους ανά τους αιώνας Μαθητές;

Για μία στρατευμένη στην άπώθηση του θανάτου λογική, ή άγγελική μαρτυρία «Ίδε ό τόπος όπου έθηκαν αυτόν» είναι σκάνδαλο. Για τους διψώντες άναζητητές του ζωντανού Θεού άποτελει νικητήριο μήνυμα!

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερών Μητροπόλεων

Από τήν Ημερίδα για τήν Οικολογική Κρίση που διοργάνωσε ή Ί. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως (10. 01.07).

Στιγμιότυπο από τήν όμιλία του Θεοφ. Κορωνείας κ. Παντελεήμονος για τους Τρεις Ίεράρχες στο Πνευματικό Κέντρο Ί. Ν. Άγ. Νικολάου Νικαίας (30. 01. 07).

Οί Σεβ. Μητροπολίτες Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος και Κορίνθου κ. Διονύσιος κατά τήν Λιτανεία για τήν έορτή τής Ύπαπαντής στην Καλαμάτα (02.02.07).

Τό έκκλησάκι των Άγίων Θεοδώρων που έκτισε στο Ναύπλιο, μετά τήν άπελευθέρωσή του από τους Τούρκους, ό Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (23. 02.07).

Η Ένοριακή Σύναξη Νέων Παλαιοχωρίου Ί. Μ. Έλευθερουπόλεως έπισκέφθηκε τήν Ί. Μ. Ξάνθης και Περιθεωρίου. Στη φωτογραφία μέ τόν Σεβ. Μητροπολίτη .κ. Παντελεήμονα στις (06.02.07).

Στιγμιότυπο από τήν έπίσκεψη μελών τής Διεκκλησιαστικής Έπιτροπής για τους Μετανάστες στον Άρχιεπίσκοπο (10.2.07).